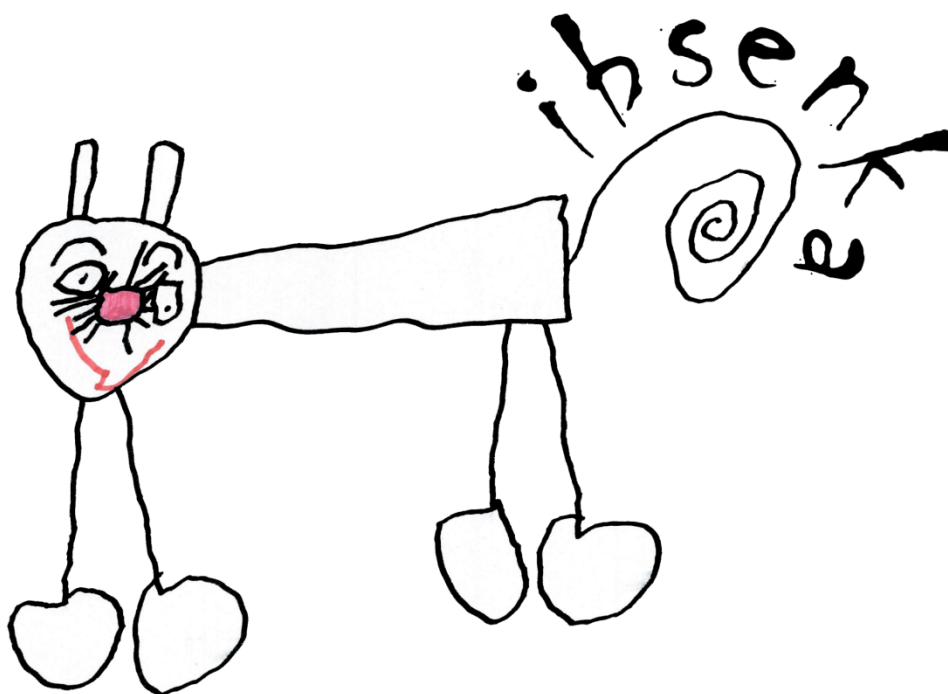

Školní vzdělávací program pro střední vzdělávání

/ zpracován podle RVP PRŠ1 /

PRAKTICKÁ ŠKOLA JEDNOLETÁ

78-62-C/01 Praktická škola jednoletá

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola
Ibsenka Brno, příspěvková organizace

1. Identifikační údaje

Název ŠVP : **Praktická škola jednoletá**

Kód a název oboru vzdělání: **78-62-C/01 Praktická škola jednoletá**

Stupeň vzdělání: **Střední vzdělání**

Délka a forma vzdělání: **1 rok, denní forma vzdělávání**

Předkladatel:

Název školy: **Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace**
IČO: 60555998, **IZO:** 110300777, **REDIZO:** 610300733

Adresa školy: **Ibsenova 1, 638 00 Brno**

Jméno ředitele: **PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.**

Kontakty: **telefon: 548 522 898**
e-mail: hanak@ibsenka.cz
www. stránky: www.ibsenka.cz

Jméno koordinátora ŠVP: **Mgr. Petra Havránková**
Kontakt: **havrankova@ibsenka.cz**

Zřizovatel školy:

Název: **Jihomoravský kraj**

Adresa: **Žerotínovo náměstí 3/5, 60182 Brno**

Kontakty: **telefon: 541 651 111**
fax: 541 651 209
e-mail: posta@kr-jihomoravsky.cz
www. stránky: www.kr-jihomoravsky.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2012, platnost verze VII od 1. 9. 2019

Číslo jednací: 172/2012

Projednáno školskou radou, dne:

.....
ředitel školy - PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.

razítko školy

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace je úplná škola, která zajišťuje předškolní, základní i střední vzdělávání. Poskytuje vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami uvedeného v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění.

Mateřské školy:

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště Kyjevská
Pracoviště: Dětské rehabilitační centrum Medvídek, Brno, Kyjevská 5

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště Lila Otnice
Pracoviště: Dětský domov Lila, Otnice, Boženy Němcové 151

Mateřská škola speciální – elokované pracoviště Barvičova
Pracoviště: Barvičova 45/54, 602 00 Brno-střed-Stránice

Základní školy:

Základní škola speciální Brno, Ibsenova 1
Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Základní škola speciální – elokované pracoviště Lila Otnice
Pracoviště: Dětský domov Lila, Otnice, Boženy Němcové 151

Základní škola speciální – elokované pracoviště Kyjevská
Pracoviště: Dětské rehabilitační centrum Medvídek, Brno, Kyjevská 5

Základní škola speciální – elokované pracoviště Zámeček, Střelice
Pracoviště: Střelice, Tetčická 69/71

Základní škola a základní škola speciální - elokované pracoviště Barvičova
Pracoviště: Barvičova 45/54, 602 00 Brno-střed-Stránice

Střední školy:

Praktická škola jednoletá
Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Praktická škola dvouletá
Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Ostatní součásti školy

Speciálně pedagogické centrum

Speciálně pedagogické centrum zajišťuje pro děti, žáky, studenty a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost,

poskytuje odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhá při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání, spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popřípadě s dalšími orgány a institucemi. Tyto služby zajišťuje pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, zaměřuje se zejména na děti, žáky a studenty s těžkým mentálním postižením. S klienty SPC pracuje psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník a speciální pedagog - logoped. V případě potřeby spolupracuje SPC i s dalšími odborníky - s psychiatrem, ortopedem, pediatrem a dalšími.

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Školní družina

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Brno, Barvičova 54

Školní jídelny, výdejna a kuchyň

Školní jídelna a kuchyň

Pracoviště: Brno, Ibsenova 1

Školní jídelna a výdejna

Pracoviště: Brno, Barvičova 54

2.2 Historie praktické školy

V roce 1995 byla při bývalé pomocné škole, nyní **Mateřské škole speciální, základní škole speciální a praktické škole Ibsenka Brno, příspěvková organizace**, založena Praktická škola dvouletá.

2.3 Umístění školy

Škola je umístěna mimo centrum města v sídlišti Lesná. Jde o velmi klidnou lokalitu ve zdravém životním prostředí. V blízkosti školy se nacházejí lesy, parky, dětská a sportovní hřiště. Velmi dobrá je dostupnost městské hromadné dopravy. Žákům školy je k dispozici školní autobus, který sváží žáky z centra města ke škole a zpět. Před školou je vyhrazené parkoviště, kterého využívají především rodiče žáků s těžším zdravotním postižením.

2.4 Vybavení školy a organizace vzdělávání

Praktická škola sdílí stejnou budovu se ZŠ speciální v Brně Lesné. Využívá tedy všech jejích prostor a vybavení.

Jedná se o jednopodlažní budovu, která ve školním roce 2010/2011 a 2011/2012 prošla rozsáhlou rekonstrukcí a je zcela bezbariérová. Ve škole je vybudován výtah pro přepravu imobilních osob. Kromě tříd, ředitelny a SPC je zde umístěna cvičebna, víceúčelový ateliér, počítačová učebna, cvičná kuchyňka pro žáky, školní dílna, místnost pro bazální stimulaci - snoezelen, školní kuchyně a jídelna. Každá třída je vybavena interaktivní tabulí s možností připojení k internetu, notebookem, CD přehrávačem. Třídy praktické školy mají pro své žáky k dispozici tablety. Pedagogové mají k dispozici sborovnu, do které je rozvedena počítačová

sít. Zde mohou využívat kopírovací zařízení. Škola je dostatečně vybavena velkým množstvím učebních pomůcek.

Součástí objektu je i velká školní zahrada s fotbalovým i basketbalovým hřištěm.

Materiální vybavení školy je na velmi dobré úrovni a průběžně dochází k jeho další modernizaci.

Vzdělávání v praktické škole jednoleté se uskutečňuje v denní formě vzdělávání. Režim školy je organizován tak, aby co nejvíce vyhovoval psychickému i fyzickému zdraví žáků a zajišťoval jejich bezpečnost. Vyučuje se v blocích, mezi dopoledními a odpoledními bloky je přestávka stanovená dle aktuálního rozvrhu.

2.5 Charakteristika žáků

Naše praktická škola je školou speciální, zaměřenou na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvedeného v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění.

2.5.1. Podmínky pro přijetí

Do praktické školy jsou přijímáni žáci po ukončení povinné školní docházky:

- v základní škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením,
- v základní škole speciální,
- kteří nezískali základní vzdělání ani základy vzdělání,
- v základní škole a z vážných zdravotních důvodů, které jsou v kombinaci s mentálním postižením, se nemohou vzdělávat na jiném typu školy.

Přijímací řízení začíná na základě přihlášky zletilého uchazeče nebo jeho zákonného zástupce, doporučení odborného lékaře a doporučení školského poradenského zařízení. Povinnou součástí přihlášky je výpis vysvědčení z posledních dvou ročníků, ve kterých uchazeč splnil nebo plní povinnou školní docházku anebo z odpovídajících ročníků základní školy i po splnění povinné školní docházky nebo výpis vysvědčení o ukončení z kurzu pro doplnění základů vzdělání nebo potvrzení školy, že tento kurz uchazeč končí v daném školním roce.

Další podmínkou pro přijetí je přijímací pohovor, ve kterém se zjišťuje:

- A) úroveň sebeobslužných a praktických dovedností,
- B) jazyková vyspělost a komunikační dovednost, písemný projev a čtenářské dovednosti,
- C) přiřazování obrázků k jednotlivým prostředím,
- D) všeobecný rozhled,
- E) matematické dovednosti.

Každá z uvedených oblastí bude hodnocena takto: A) body na škále 0 – 15, B) 0 – 5, C) 0 – 5, D) 0 – 5, E) 0 – 5. Nejvyšší možný počet bodů je 35. Minimální počet bodů pro úspěšné vykonání zkoušky je 5 bodů. Uchazeči o studium budou seřazeni podle dosaženého počtu bodů a v tomto pořadí - od nejvyššího po nejnižší - bude ředitel školy rozhodovat o jejich přijetí do školy.

Termíny přijímacího řízení a kritéria pro přijetí jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách školy.

2.5.2. Uplatnění žáka

Absolvent praktické školy jednoleté by měl být vybaven takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, aby byl schopen co největší možné míry sebeobsluhy při zařazení do stacionáře, chráněného bydlení, případně pracovního zařazení v některé z forem pracovně terapeutických dílen.

2.6 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor praktické školy je odborně kvalifikován v oboru speciální pedagogika. Ve škole pracují školní speciální pedagogové – logopedi, metodici prevence a výchovní poradci. Jde o poměrně mladý kolektiv s převahou žen. Členové pedagogického sboru se průběžně dále vzdělávají v odborných seminářích pro vzdělávání žáků novými formami a metodami práce. Navštěvují komunikační semináře a semináře sociálních dovedností pro lepší komunikaci při vzdělávání žáků se speciálními potřebami.

2.7 Aktivity a pořádané akce

Žáci Praktické školy se aktivně podílejí na přípravě všech sportovních, kulturních a tvořivých aktivit školy. Pravidelně se zúčastňují soutěží v rámci regionu, kraje i republiky. Výtvarná díla našich žáků reprezentují naši školu i v zahraničí.

- **sportovní aktivity:** plavání v plaveckém bazénu, školy v přírodě, sportovní dopoledne a školní Olympiády, půldenní i celodenní výlety, sportovní utkání a soutěže
- **kulturní akce:** besídky, diskotéky, oslavy Dne dětí, Valentýnské párty, návštěvy divadel
- **tvořivé aktivity a reprezentace školy:** prodejní výstavy výrobků dětí, vánoční dílničky, vystoupení na hudebních festivalech, vánoční vystoupení, prezentace a prodej výrobků na keramických trzích, vystoupení na různých kulturních akcích města Brna i v rámci celé České republiky

2.8 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a jinými subjekty

V září 2005 byla zřízena **Školská rada**, jejímž prostřednictvím se mohou rodiče, pedagogové i zástupci zřizovatele podílet na fungování a programech školy. Rodiče se mohou kdykoliv informovat telefonicky, na třídních schůzkách, na Dnech otevřených dveří nebo prostřednictvím internetových stránek. Také mohou školu kdykoliv navštívit po domluvě s třídním učitelem. Většina rodičů se školou spolupracuje formou brigád a nabídkou finanční podpory.

Škola spolupracuje s **Knihovnou Jiřího Mahena, Ekocentrem Brno Ponávka 2** a **Centry volného času Mateřídouška a Lužánky**.

Škola se snaží i o spolupráci s jinými školami jak u nás, tak v zahraničí. V rámci různých projektů se navštěvujeme a vyměňujeme si zkušenosti i různé nápady.

Naše škola dlouhodobě spolupracuje s **Pedagogickou fakultou Masarykovy Univerzity Brno** a to s katedrami Speciální pedagogiky a Výtvarné výchovy, jejichž studentům umožňujeme odbornou praxi. Od roku 2005 užíváme čestný titul „Fakultní škola Pedagogické fakulty MU“. Odbornou praxi u nás absolvují také studenti **Cyrlometodějského gymnázia** a **Střední odborné školy pedagogické**, Lerchova 63, Brno a **Střední odborné školy pro tělesně postižené GEMINI**.

2.9 Poradenské služby školy

Škola má vlastní **školní poradenské pracoviště**, ve kterém působí školní speciální pedagog, který má v rámci logopedické péče na starosti všechny žáky školy, garantuje podpůrné terapie a metodicky vede v oblasti logopedické prevence a intervence pedagogy školy a rodiče žáků. Diagnostické a poradenské služby žákům, pedagogům a rodičům dále zajišťuje také **speciálněpedagogické centrum**, které je součástí školy a má v péči klientelu s mentálním postižením, s PAS a se souběžným postižením více vadami v rámci města Brna, ale i celého Jihomoravského kraje.

V roce 2004 jsme navázali spolupráci s **občanským sdružením AGAPO**, které zajišťuje pro žáky střední školy individuální práci v běžném pracovním prostředí prostřednictvím tranzitního programu „Ze školy do práce“. Praxe probíhají na různých pracovištích. Žáky na praxi doprovázejí pracovní konzultanti. Navazujeme spolupráci s chráněnými dílnami, kde se snažíme o maximální začlenění našich absolventů do společnosti.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Pojetí středního vzdělávání

Školní vzdělávací program je vypracován pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedeného v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění.

ŠVP staví na atmosféře klidu a přátelského ovzduší, týmové práci a vzájemné spolupráci. Vzdělávání se uskutečňuje s pomocí podpůrných opatření. Jedná se především o využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, speciálních učebních pomůcek, učebnic a didaktických materiálů. Škola se výrazně profiluje na využívání netradičních podpůrných terapií v rámci systému ucelené rehabilitace (muzikoterapie, arteterapie, canisterapie, hiporehabilitace, bazální stimulace ve snoezelenu, ergoterapie...). Dále využíváme pedagogicko – psychologických služeb.

3.2 Cíle středního vzdělávání

Cílem ŠVP je vybavit žáky takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, kterými dosáhnou maximální možné míry samostatnosti v běžném životě, posílení sociální integrace, osvojení vědomostí a dovedností potřebných k výkonu konkrétních jednoduchých činností v různých profesních oblastech i v každodenním životě a je v souladu s individuálními potřebami a psychickými i fyzickými možnostmi žáků. Důraz je kladen především na vypěstování kladného vztahu k práci, na rozvoj komunikačních dovedností, výchovu ke zdravému životnímu stylu.

V rámci psychických i fyzických možností žáků usilujeme:

- **o rozšiřování a prohlubování poznatků získaných v základním vzdělávání;**
- **o upevňování a rozvíjení všech klíčových kompetencí žáků** (kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikační, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní);
- **o podněcování žáků k tvořivému myšlení;**
- **o využívání komunikačních dovedností, ale také alternativních způsobů komunikace;**
- **o používání účinné a otevřené komunikace a učíme je (v rámci jejich schopností) demokraticky diskutovat o daných problémech**
- **o rozvoj tělesných, duševních schopností a dovedností žáků;**
- **o vnímání a ochranu zdraví jako vyváženého stavu duševní, fyzické a sociální pohody;**
- **o rozvoj pozitivních vztahů k lidem, k prostředí a přírodě;**
- **o směřování k jednání v souladu se strategií udržitelného rozvoje;**
- **o odpovědný přístup žáků k plnění svých povinností a respektování stanovených pravidel;**
- **o vedení žáků k vytrvalému a pečlivému přístupu k týmové i samostatné práci;**
- **o to, aby si žáci osvojovali poznatky a pracovní postupy, případně o vytváření procesních schémat a algoritmů jednotlivých jednoduchých prací a tímto způsobem o přípravu žáků k vykonávání pracovních činností podle jejich schopností.**

U žáků s kombinací postižení, případně žáků s vícečetným postižením jsou uplatňovány speciálně pedagogické postupy a alternativní metody, které napomáhají překonat komunikační bariéry, rozvíjí myšlení, umožňují vyjádřit svoje pocity, přání a reagovat na podněty. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, manuálních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších dovedností potřebných k pracovnímu zařazení, které pomáhají úspěšné integraci do společnosti.

V těchto případech na základě individuálních potřeb a schopností žáka může ŠVP být podkladem pro případné vypracování individuálních vzdělávacích plánů.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná, jsou určeny **systemy augmentativní a alternativní komunikace (AAK)**. Augmentativní komunikační systémy podporují již existující komunikační systémy, určité existující dovednosti, které jsou však nedostatečné pro dorozumívání, usnadňují porozumění řeči i vlastní vyjadřování. Alternativní komunikační systémy se užívají jako náhrada mluvené řeči.

„System AAK“ je souhrn všech postupů, prostředků, jež se užívá pro rozvoj dorozumívání konkrétní osoby. Zahrnuje - oční kontakt, mimiku, gesta, znakovou řeč, prstovou abecedu, dorozumívání se pomocí obrázků, předmětů, symbolů, počítačů, pomůcek s hlasovým výstupem apod.

Z jednoduchých komunikačních systémů verbálních i neverbálních na naší škole využíváme tyto:

- **Znakovou řeč** – kterou využíváme k dorozumívání nejen s neslyšícími žáky, ale současně slouží jako pomocný vyjadřovací prostředek žákům s poruchou komunikační schopnosti.
- **Vkládání znaku a gest do řeči** - což nelze zaměňovat se znakovou řečí užívanou sluchově postiženými jedinci. Tento alternativní systém rozvíjí motorické a komunikační schopnosti žáků.
- **Globální metoda** - stimuluje rozvoj zrakového vnímání, verbálního myšlení, záměrné pozornosti a rozvoje komunikativních dovedností.
- **Výměnný obrázkový komunikační systém – VOKS** - kde žák komunikuje pomocí obrázků (fotografií).

3.3 System ucelené rehabilitace

Součástí speciálního vzdělávání je system ucelené rehabilitace, v jehož rámci škola nabízí:

- individuální logopedickou péči školního speciálního pedagoga
- hiporehabilitaci
- canisterapii
- muzikoterapii
- arteterapii
- stimulaci ve snoezelenu
- ergoterapii v keramické dílně
- podpora pohybového vývoje
- prvky orofaciální stimulace
- plavecký výcvik, pobyt ve vířivce
- koncept Bazální stimulace

Hiporehabilitace

Hiporehabilitace je terapeutická metoda využívající pozitivní působení koně na tělesné, duševní i sociální zdraví člověka. Metoda je založena na neurofyziologickém principu, kdy se jezdec přizpůsobuje pohybovým impulsům koně, tím napodobuje chůzový mechanismus člověka, ale bez zatížení dolních končetin. Posilují se záďové svaly, zlepšuje se napřímení páteře a snižuje se svalové napětí apod.

Canisterapie

Tato netradiční metoda využívá pozitivního působení psa (psů) na psychickou, emocionální i fyzickou oblast (sféru) jedince. Náplní této terapie jsou v různém poměru zastoupené rozličné aktivity se psem (při nichž dochází nenásilnou a příjemnou formou k rozvoji jemné a hrubé motoriky, orientace v prostoru, komunikace, koncentrace, citové složky, sociálního citění, myšlení a poznávání) a relaxační polohování (uvolnění, zklidnění, prohrátí). Pracovní tým tvoří pes (psi), jeho psovod a speciální pedagog. Psi mají řádné canisterapeutické zkoušky a jsou pod pravidelnou veterinární kontrolou. Na všech pracovištích je canisterapie provozována kolektivní a nebo individuální formou.

Muzikoterapie

Muzikoterapii považujeme za specifickou terapeutickou a současně léčebně-výchovnou metodu založenou na působení hudby a jejích prvků. Tato metoda využívá převážně neverbální komunikaci. Muzikoterapie je zaměřena na spontánní prožitek, na nějž plynule navazuje terapeutický proces. Muzikoterapeut vystupuje především jako prostředník, který klienta doprovází, podporuje, nabízí možnosti. Nezbytnou součástí práce je vzájemná důvěra a kontakt, otevřenost a poskytnutí pocitu bezpečí.

Při práci s našimi žáky používáme aktivní i receptivní formu skupinové muzikoterapie a terapii individuální. Kombinujeme využití Orffova instrumentáře, dechových, drnkacích a bicích nástrojů, pomůcek vyrobených za účasti žáků, hry na tělo, zpěvu a tance.

Jednotlivé lekce dle potřeb žáků zaměřujeme například na zvýšení koncentrace pozornosti, na rozvoj jemné i hrubé motoriky, na zapojení méně využívaných částí těla, či na rozvoj sluchové analýzy. Námi vedená muziko-terapeutická sezení přispívají k rozvoji sociální a emocionální inteligence. Klienti zde zažívají úspěch vlastní i prožitý skupinou, čímž se spontánně učí vzájemné toleranci a spolupráci. Podporujeme vzájemné kontakty a sdílení emočních prožitků. Na závěr lekce zařazujeme relaxaci, která vede k uvolnění napětí a celkovému zklidnění. Podstatná je pro nás oboustranná komunikace a přirozený lidský kontakt.

Arteterapie

Výtvarná tvořivost je pro člověka přirozená. Každý člověk, ať nadaný či postižený, je schopen vytvářet smysluplná výtvarná díla. Důraz je kladen na rozvoj individuální tvořivosti. Podstatné je stimulovat tvořivou atmosféru uvnitř skupiny, navazovat na relaxaci, na spojení výtvarného projevu s hudbou, tancem, literaturou a jinými druhy umění. Výtvarné práce se v arteterapii nerozlišují na dobré či špatné - všechny jsou záznamem individuálního prožitku jednotlivého dítěte. Proces tvorby je zde důležitější než její výsledek. Tím je posilováno spontánní vyjádření, psychické uvolnění a radost z vytváření něčeho nového.

Hodina arteterapie na naší škole většinou začíná relaxací s hudbou nebo poslechem motivační pohádky. Někdy může být jako motivace vhodný také tanec, pohybové vyjádření dané problematiky, nebo smyslové, většinou haptické prožití materiálu, se kterým budeme pracovat. Arteterapie tak má návaznost na smyslovou, hudební a literární výchovu. Po tomto prožitku teprve začínáme se samostatnou výtvarnou prací, často doplněnou relaxační hudbou. Osvědčuje se nám používat delší dobu jednu výtvarnou techniku. Zdá se, že jejich časté

střídání někdy brání uvolnění tvořivosti. Žáci se zaměří na techniku, a tím uniká spontánnost ve výtvarném projevu.

Stimulace ve snoezelenu

Tato metoda nabízí stimuly zrakové, čichové, sluchové, vibrační a somatické podněty ve speciálním prostředí. Nejčastěji je to tzv. multisenzorická místnost. Při této metodě je aktivita ponechána především na žákovi, který sám vyhledává pro sebe zajímavé podněty.

Multisenzorická místnost se dá také používat pro relaxaci, masáže, aromaterapii, muzikoterapii, navázání kontaktu a komunikace, regulaci agresivity, autoagresivity, náplň žáka poruchy chování, nejistota, neurotické projevy, problémy v komunikaci a vytváření sociálních vazeb.

Místnost pro snoezelen je speciálně upravená, opticky a akusticky izolovaná. Jejím základem je vodní lůžko vyhřáté na teplotu asi 35 °C, které má vzbuzovat dojem plodové vody. Součástí pokoje jsou i speciální světla, zrcadla, využívá se hudba, působení barev, vůní, chutí a dalších pomůcek, které slouží k bazální stimulaci somatické, akustické, vizuální a vibrační.

Ergoterapie

Jedná se o obor, který nabízí aktivní pomoc lidem s fyzickým, psychickým či intelektovým postižením, omezující jejich samostatnost a funkční kapacitu. Cílem ergoterapie je dosažení maximální možné soběstačnosti a zvýšení kvality života. Při hledání vhodné aktivity je důležité, aby činnost sama o sobě měla smysl. Měla by být rozvržena tak, aby klient byl schopen práci dokončit a aby ho pokud možno bavila.

V naší škole ergoterapii využíváme (v rámci výuky), jako náplň volného času (volnočasových aktivit) a zároveň jako rehabilitaci.

Zařazujeme činnosti jako: práce v keramické dílně, práce na školním pozemku, práce v dřevařské dílně, výtvarné činnosti, třídění odpadu.

Podpora pohybového vývoje

Jedná se o podporu pohybového rozvoje s následným rozvojem rozumových, sebeobslužných a komunikačních dovedností a návyků. Cílem této metody je upravit svalové napětí žáků tak aby se blížilo normě. V rámci této metody se učí žáci provádět pohyby aktivně s maximální možnou kontrolou nad svým pohybem. Ze začátku nabízíme žákům pomoc, ale postupně ji oddalujeme. Tato metoda napomáhá antigravitačnímu vzpřímení, budování tělesného schématu, disociaci jednotlivých částí těla, práci vestibulárního aparátu, motorické aktivitě a podporuje stimulaci všech smyslů.

Prvky Orofaciální stimulace

Orofaciální stimulace vychází z orofaciální regulační terapie profesora Castillo Moralese a je určena především těžce postiženým žákům. Hlavním cílem této stimulace je odstranění problémů, které neumožňují koncentraci pozornosti, vizuální a sluchovou perцепci, senzomotoriku, hrubou a jemnou motoriku, komunikaci, příjem potravy, emocionalitu a jsou překážkou k navození procesu aktivního učení.

V naší škole se zaměřujeme především na přípravu orofaciálního komplexu muskulárního, navození koordinace dýchání a polykání, pro vnímání těla a polohy hlavy vůči čelisti a tělu, uvědomování si středové osy těla, rozvoj senzomotoriky a kinestetického vnímání, navození pozitivních emočních procesů.

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

Vybraní žáci školy chodí plavat do bazénu TJ Tesla na Lesné. Žáci pro výuku plavání využívají speciální pásy a pomůcky, ale velký počet z nich je již nepotřebuje.

Naše zařízení má vyhrazenou hodinu týdně ve vířivce v Bazénu Kraví Hora. Vířivku nabízíme přednostně dětem s poruchami autistického spektra. Cílem těchto hodin je především odbourání strachu z vody, nácvik správného a bezpečného pohybu ve vodě a radostné prožívání aktivit s kamarády.

Koncept Bazální stimulace

V současnosti je bazální stimulace pojímána jako pedagogicko – psychologická aktivita, kdy se snažíme nabídnout žákům se souběžným postižením více vadami možnosti pro jejich vývoj osobnosti. Prostřednictvím bazální stimulace se nabízí žákovi podněty všude tam, kde se jedinec s těžším postižením vzhledem ke svému stavu není schopen sám postarat o dostatečný přísun přiměřených podnětů. Bazální stimulace bude individuálně prováděna jen u těch vybraných žáků, kde je potřebná k celkovému osobnostnímu rozvoji.

3.4 Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výchovně vzdělávacím procesu škola využívá takové metody, které vedou k rozvoji osobnosti žáka jako celku a současně respektují jeho individuální možnosti. Ve výuce je kladen důraz na individuální přístup. V odůvodněných případech jsou žáci vzděláváni dle IVP, na základě doporučení školského poradenského pracoviště.

Vedeme žáky k osvojení si dovedností a návyků formou průběžné pozitivní motivace, neustálým opakováním, nápodobou, praktickým nácvikem a uváděním do souvislostí.

Usnadňujeme verbální i neverbální dorozumívání s okolím využíváním všech dostupných systémů a forem komunikace – např. piktogramů, počítačů, jednoduchých znaků vložených do řeči a dalších metod a forem alternativní komunikace. Dáváme žákům dostatečný prostor pro vyjádření svých potřeb a požadavků.

Zajišťujeme žákům příležitosti podílet se na základních sociálních aktivitách prostřednictvím účasti na akcích školy – divadelní představení, výstavy, kulturní vystoupení, nákupy v obchodech, jízda dopravními prostředky a další aktivity.

Připravujeme žákům různé hry a soutěže, vytváříme modelové situace a zprostředkováváme dostatek praktických činností tak, aby byli pro žáky nejen přínosné, ale přinášeli jim také radost a uspokojení.

Vedeme žáky k péči o sebe, o své zdraví a bezpečí v rámci každodenních činností, praktickým procvičováním a nácvikem v modelových situacích tak, aby vedli k automatizaci chování a jednání.

Pojmenováváme hygienické potřeby, vysvětlujeme žákům jejich funkci. Fixujeme základní hygienické návyky a automatizujeme je zařazováním do běžných činností.

3.4.1. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

využívat vhodné metody a techniky při učení a praktických činnostech	Učíme žáky, které z naučených metod a technik je vhodné využít k osvojování poznatků a činností.
být motivován k rozšiřování a prohlubování svých vědomostí a dovedností	Vedeme žáky k dovednosti vyhledat a pracovat s potřebnou informací v tištěné i elektronické podobě.
reagovat na hodnocení ze strany druhých,	Vedeme žáky k rozpoznávání oprávněné a

přijímat radu i oprávněnou kritiku	neoprávněné kritiky. Oprávněnou kritiku využíváme jako impulz k zdokonalení žáka. Na neoprávněnou kritiku učíme žáka reagovat argumentací a obhajováním svého názoru.
uplatňovat základní zkušenosti a postupy v pracovních činnostech	Fixujeme a rozvíjíme osvojování pojmů a manuálních dovedností z probíraných oblastí a činností.

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

rozpoznat problémy a hledat nejvhodnější způsob řešení	Při výuce navozujeme takové situace, abychom žáky přiměli k hledání způsobu řešení problémů.
řešit běžné životní situace a překážky, překonávat je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby	Vytváříme modelové situace v denních činnostech, které napomáhají fixaci zkušeností sloužících k řešení běžných překážek a úkolů.
dokázat přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby	Vedeme žáky k tomu, aby dokázali přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby. Situace navozujeme opakovaně pro lepší zautomatizování reakcí.

Kompetence komunikativní

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

dokázat se, v rámci svých možností, srozumitelně se vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou	V maximální možné míře podporujeme žáky v běžné verbální i neverbální komunikaci. Dle individuálních možností žáků procvičujeme jednoduchou písemnou komunikaci v denních činnostech. Tam, kde je potřeba, využíváme různé formy komunikace.
naslouchat druhým, rozumět obsahu sdělení a adekvátně na ně reaguje	Vytváříme modelové situace, hry a soutěže, ve kterých stimulujeme komunikativní dovednosti užívané v běžných situacích a vztazích.
využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky	Využíváme běžné informační prostředky i audiovizuální techniku k procvičování základních komunikačních dovedností.
využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření pozitivních vztahů a ke spolupráci s ostatními lidmi	Učíme žáky akceptovat odlišnosti vyjadřovacích schopností v kolektivu třídy i mimo ni. Motivujeme žáky ke komunikaci sugestivními otázkami, formou her a soutěží. Vytvářením přátelského prostředí ve třídě, podporujeme přátelské vztahy a komunikaci mezi všemi žáky i dospělými ve třídě i mimo ni.

Kompetence sociální a personální

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

vědět o svých základních právech a povinnostech a respektovat práva a povinnosti ostatních	Navozujeme situace, ve kterých si žáci uvědomují rovnováhu mezi svými zájmy a právy a mezi zájmy a právy ostatních lidí.
orientovat se v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování	Formou interaktivních her zprostředkováváme povědomí o mravních hodnotách. Návštěvami kulturních akcí upevňuje pravidla společenského chování.
jednat zodpovědně vůči vlastní i druhé osobě	Prostřednictvím besed učíme žáky analyzovat, rozlišovat a hodnotit co je zodpovědnost, pozitivní a negativní chování.
dokázat se přiměřeně chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život podle pokynů kompetentních osob a uplatňovat osvojené dovednosti a postupy	Provádíme nácvik evakuace školy pro případ mimořádné situace. Seznamujeme žáky s důležitými telefonními čísly integrovaného záchranného systému v ČR.

Kompetence občanské

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

znát základní práva a povinnosti občanů, respektovat společenské normy a pravidla soužití	Vytváříme modelové situace, ve kterých se žáci učí základním právům a povinnostem občanů. Pomocí prvků dramatické výchovy navozujeme sociální vztahy a fixujeme správné vzorce chování.
uvědomovat si význam zdravého životního stylu, chránit si své zdraví i zdraví druhých lidí	V rámci každodenních činností vytváříme stereotypy v péči o duševní i tělesné zdraví.
podílet se na ochraně životního prostředí a jednat v souladu se strategií udržitelného rozvoje	Seznamujeme žáky se základními myšlenkami strategie udržitelného rozvoje a v rámci jejich možností je zapojujeme do aktivit podporujících tuto strategii. Např. třídění odpadu, šetření energií a vodou, ekologické soutěže.
rozpoznat nevhodné a rizikové chování	V rámci prevence sociálně patologických jevů mezi žáky pořádáme besedy s odborníky a vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu.

Kompetence pracovní

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

mít osvojeny základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti	Utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s předměty, různými materiály a procvičujeme algoritmy jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích.
chápat význam práce a možnost vlastního zapojení do pracovního procesu	Vytváříme takové pracovní aktivity, kde žák vidí bezprostředně výsledek práce, za který je různými formami ohodnocen.

plnit stanovené povinnosti, být schopen spolupráce, respektovat práci svou i druhých	Provádíme pravidelné aktivity, při kterých musí žáci pracovat s ohledem na spolužáky (brát ohled, omluvit se, vyjít vstříc).
znát možnosti využívání poradenských a zprostředkovatelských služeb	Pravidelně navozujeme takové situace, při kterých musí žáci ukázat praktickou dovednost a orientaci v poradenských službách.
znát a dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce i ochrany zdraví při práci	Bezprostředně před zahájením pracovních činností seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti, užíváním běžných ochranných pomůcek. Vytváříme stereotypy v dodržování zásad bezpečnosti.

3.4.2. Odborné kompetence

Kompetence k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

dodržovat právní předpisy z oblasti BOZP, hygienické předpisy a předpisy požární ochrany	Navozujeme modelové situace, při kterých si žáci osvojují základní vzorce chování v rámci pravidel BOZP. Jsou vedeni k automatickému chování při dodržování hygienických zásad.
používat osobní ochranné pracovní prostředky podle prováděných činností	V rámci již výše zmíněného osvojování pravidel BOZP žákům vštěpujeme nutnost používání předepsaných ochranných prostředků při jednotlivých činnostech.
spolupodílí se na vytváření bezpečného pracovního prostředí	Před každou činností vytvoříme vhodné pracovní prostředí tak, aby žák byl schopen bezpečně pracovat.

Kompetence k usilování o kvalitu práce, výrobků a služeb

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

dodržovat stanovené normy a předpisy	Žáky seznamujeme s normami a předpisy, které se vztahují k dané činnosti a průběžně kontrolujeme jejich dodržování.
pracovat podle instrukcí nebo návodu, případně za pomoci druhé osoby, pracovat v souladu s technologickými předpisy a uplatňovat pracovní návyky	Využíváme co nejsrozumitelnějších názorných předloh a návodů, aby byli žáci schopni úkoly plnit samostatně. Případně postup průběžně vysvětlujeme.
zvolit vhodné materiály, vybírat a použít správné pracovní nástroje, pomůcky a technické vybavení podle vykonávané pracovní činnosti	Vytváříme u žáků cit pro volbu materiálů. Při práci využíváme všech dostupných nástrojů a pomůcek s ohledem na technologický postup a možnosti žáka.
spolupracovat při dosahování stanovených úkolů	Pomáháme, podporujeme a motivujeme žáky tak, aby zadaný úkol dokončili
zkontrolovat a zhodnotit kvalitu své vykonané činnosti	Formou vystavování hotových prací vede žáky k hodnocení práce své i spolužáků.

Kompetence k ekonomickému jednání v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

znát význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční i společenské ohodnocení	Prostřednictvím prodeje hotových výrobků a prezentováním jeho výsledků žákům, jim poskytujeme zpětnou vazbu o finančním společenském ohodnocení jejich práce.
posuzovat v pracovním procesu prováděné činnosti z pohledu jejich vlivu na životní prostředí	Využíváme odpadového a přírodního materiálu, přičemž je žákům neustále vštěpována problematika šetrného přístupu k životnímu prostředí.
nakládat s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami s ohledem na životní prostředí	Seznamujeme s potřebou šetřit materiály, energiemi a vodou. Aktivně se zapojujeme do třídění odpadu.

3.4.3. Odborné kompetence dle zaměření školy

Odborné kompetence dle zaměření školy

Žák by měl:

Výchovné a vzdělávací strategie

pečovat o oblečení	Utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s oblečením.
seznamovat se s jednoduchou textilní tvorbou	Seznamujeme s textilní tvorbou a procesními schématy.
orientovat se v základech pěstitelství, využívá vypěstovaných plodin	Utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci se zahrádkářským náradím a při pěstování různých druhů rostlin.
poznat základní dílenské nástroje a pomůcky a s dohledem s nimi provádí jednoduché činnosti	Utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s předměty, různými materiály a procvičujeme algoritmy jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích.
osvojovat si základní pracovní dovednosti s keramickou hlinou i jinými materiály	Vytváříme u žáků cit pro volbu materiálu. Provádíme pravidelné aktivity, při kterých musí žáci pracovat s ohledem na estetiku a správné pracovní postupy.
chápat význam ekologického přístupu a nutnost třídění odpadních materiálů	Využíváme odpadového a přírodního materiálu, přičemž je žákům neustále vštěpována problematika šetrného přístupu k životnímu prostředí.

3.5 Zabezpečení žáků s kombinací postižení

Naše praktická škola je školou speciální, zaměřenou na výuku žáků s mentálním postižením, mentálním postižením v kombinaci s jiným zdravotním postižením a s poruchami autistického spektra.

Škola zajišťuje speciálně pedagogickou péči a výuku pedagogy s psychopedickou či jinou potřebnou speciálně pedagogickou specializací. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v rámci zařazování dětí do naší školy, doporučování výuky na podkladě individuálního vzdělávacího plánu, asistentů pedagoga, speciálních postupů či pomůcek apod.

Žáka vzděláváme dle potřeby podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Vzdělávání podle IVP umožňuje §18 školského zákona, podrobnější popis je v §3 vyhlášky č.27/2016Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění. Individuální vzdělávací plán tvoříme na žádost rodičů (zákonných zástupců) nebo zletilého žáka a doporučení speciálně pedagogického centra. Vyučující vytvoří ve spolupráci s se speciálně pedagogickým centrem a rodiči IVP nejpozději do 1 měsíce po nástupu žáka od školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. V pololetí se IVP vyhodnocuje, jakým způsobem je realizováno vzdělávání a zda jsou plněny podmínky. Samozřejmě může být IVP během školního roku průběžně doplňován a upravován dle potřeb.

Integrace žáků s tělesným postižením je zajištěna jak na elokovaných pracovištích, tak i na pracovišti Ibsenova. Všechna pracoviště jsou bezbariérová. Někteří pedagogové mají somatopedickou specializaci.

Supervize speciálních pedagogických center (SPC) pro smyslové vady se stávají pro pracovníky naší školy v případě integrace žáka s kombinací mentálního postižení a smyslové vady samozřejmou součástí jejich pedagogické práce.

Pro odborné konzultace, podporu úspěšného vzdělávání a prevenci či eliminaci rizik ve vzdělávání je ve škole zřízeno školní poradenské pracoviště, které tvoří školní speciální pedagog a školní psycholog. Několik našich pedagogů má aprobaci etopedickou (pro žáky s poruchami a problémy v chování). Veškeré problémy řešíme ve spolupráci s rodiči nebo zákonnými zástupci žáka.

U žáků klademe důraz na rozvíjení sebehodnocení (zdravé sebedůvěry, schopností vyrovnat se s neúspěchem, posouzení svých možností). Zúčastňujeme se různých soutěží (sportovních a výtvarných), vystupujeme na školních i mimoškolních kulturních akcích.

3.6 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí v praktické škole. Jsou důležitým prvkem ve vzdělávání a pomáhají všestranně rozvíjet osobnost žáka, především v oblasti postojů a hodnot.

Osobnostní a sociální výchova

- je prakticky zaměřené průřezové téma, které má každodenní využití v běžném životě. Pomáhá každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti s ohledem na jeho individuální možnosti. Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní skupina a stávají se jím běžné situace každodenního života.

Člověk a životní prostředí

- vede žáka k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje hodnotovou orientaci žáků.

Osobnostní a sociální výchova

Název tematického okruhu	
<i>Osobnostní rozvoj</i>	
Rozvoj schopností poznávání	M-Int Vt-Int Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Rv-Int Pvd-Int
Sebepoznávání a sebepojetí	Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Tv-Int
Seberegulace a sebeorganizace	Tv-Int Pčzrp-Int Rv-Int
Psychohygiena	Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Tv-Int
<i>Sociální rozvoj</i>	
Poznávací schopnosti	Jk-Int M-Int Vt-Int Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Tv-Int Rv-Int Pvd-Int
Mezilidské vztahy	Jk-Int Vt-Int Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Tv-Int Rv-Int Pvd-Int
Komunikace	Jk-Int Vt-Int Ov-Int Hdv-Int

Člověk a životní prostředí

Název tematického okruhu	
Ekosystémy	Ov-Int Vv-Int Pčzrp-Int
Vztah člověka k prostředí	Jk-Int Vt-Int Ov-Int Vv-Int Hdv-Int Tv-Int Rv-Int Pvd-Int Pčzrp-Int, P

Legenda:

Int = integrace do předmětu

A = akce

P = projekt

4. Učení plán

Předmět	počet hodin týdně	počet hodin celkově za studium
Jazyková komunikace	3	120
Matematika	2	80
Výpočetní technika	1	40
Občanská výchova	1	40
Výtvarná výchova	1+2	120
Hudebně dramatická výchova	1+1	80
Tělesná výchova	3	120
Rodinná výchova	3	120
Práce v domácnosti	3+3	240
Praktické činnosti a základy ručních prací	6	240
hodin celkem	30	1200

Poznámky k učebnímu plánu

Disponibilní časová dotace je vyznačena jako +

Jazyková komunikace je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Celková časová dotace je 3 hodiny týdně. **Zkratka předmětu je Jk.**

Matematika je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika. Celková časová dotace je 2 hodiny týdně. **Zkratka předmětu je M.**

Výpočetní technika je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Celková časová dotace je 1 hodina týdně. **Zkratka předmětu je Vt.**

Občanská výchova je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, ze vzdělávacího okruhu Společenské základy. Celková časová dotace je 1 hodina. **Zkratka předmětu je Ov.**

Výtvarná výchova je vyučovací předmět, který byl vytvořen z části vzdělávací oblasti Umění a kultura. Celková časová dotace je 3 hodiny týdně. Tento předmět byl posílen o 2 disponibilní hodiny. **Zkratka předmětu je Vv.**

Hudebně dramatická výchova je vyučovací předmět, který byl vytvořen z části vzdělávací oblasti Umění a kultura. Celková časová dotace je 2 hodiny týdně pro oba dva ročníky. Tento předmět byl posílen o 1 disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je Hdv.**

Tělesná výchova je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Je to integrovaný předmět spojený ze dvou vzdělávacích okruhů a to okruhů Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Celková časová dotace je 3 hodiny týdně. **Zkratka předmětu je Tv.**

Rodinná výchova je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Odborné činnosti, ze vzdělávacího okruhu Rodinná výchova. Celková časová dotace je 3 hodiny týdně. **Zkratka předmětu je Rv.**

Práce v domácnosti je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Odborné činnosti, ze vzdělávacího okruhu Práce v domácnosti. Celková časová dotace je 6 hodin týdně. Tento předmět byl posílen o 3 disponibilní hodiny. **Zkratka předmětu je Pvd.**

Praktické činnosti a základy ručních prací je vyučovací předmět, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Odborné činnosti, ze vzdělávacího okruhu Odborné zaměření podle profilace školy. Celková časová dotace je 6 hodiny týdně. **Zkratka předmětu je Pčzrp.**

Využití týdnů v období září – červen školního roku (celkem 40 týdnů)

Činnost	Počet týdnů
Vyučování dle rozvrhu	30
Škola v přírodě	1
Závěrečné zkoušky	2
Časová rezerva (opakování učiva, prázdniny, státní svátky, exkurze, výchovně vzdělávací akce, návštěva solné jeskyně, praxe, výlety)	7

4.1 Jazyková komunikace

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Jazyková komunikace vznikl ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace, která má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Začleňuje tři tematické celky: Jazyková výchova, Komunikativní a slohová výchova a Literární výchova. Předmět se vyučuje s celkovou časovou dotací 3 hodiny týdně.

Cílem Jazykové komunikace je:

- rozvíjet slovní zásobu žáků,
- využívat jazykových dovedností v běžných komunikačních situacích denního života,
- formou hry budovat schopnost vlastního sebevyjádření žáka,
- podpořit individualitu žáka,
- formulovat vlastní požadavky,
- podle individuálních možností se orientovat ve čteném textu,
- orientovat se v jednoduchých psaných nebo obrázkových návodech,
- probudit a rozvíjet zájem žáků o literaturu, vlastní jazykový projev, o umění.

Vyučovací metody volíme s ohledem na individuální možnosti žáků a celkovou mentální úroveň. Podle potřeby jsou využívány alternativní a augmentativní metody komunikace, které pomáhají vytvořit takovou formu náhradní komunikace, která umožňuje komunikaci žákům s autismem a těžším mentálním nebo kombinovaným postižením. Jedná se o komunikaci prostřednictvím piktogramů, znakované češtiny, globálního čtení, sociálního čtení. Výuka nejčastěji probíhá v kmenových učebnách. Využíváme i počítačovou učebnu a školní knihovnu. Besedy a práce s literaturou se také realizují v městské knihovně. Výuka probíhá individuálně, frontálně i ve skupinkách. Vždy je třeba přihlížet ke konkrétním potřebám a schopnostem daných žáků.

Hodnocení předmětu:

Jazyková komunikace se nedá objektivně hodnotit, zvláště ve škole, zaměřené na vzdělávání žáků s těžkým postižením, s PAS a s tělesným postižením. Navíc každé negativní hodnocení žáky v další činnosti demotivuje.

Jde spíše o to, naučit žáky na základě jejich individuálních možností dorozumět se s okolním světem a tím uspokojit své biologické i sociální potřeby.

Mezipředmětové vztahy:

Výpočetní technika (výukové programy, internet jako zdroj informací), Hudebně dramatická výchova (lidová slovesnost, písně, tradice, tvorba slovní zásoby, spolupráce hudebních skladatelů se spisovateli – libreta, dramatizace, dramatické žánry a divadelní hry), Rodinná výchova a Práce v domácnosti (dramatizace - modelové situace a praktická cvičení, popis potravin a pracovních postupů), Praktické činnosti a základy ruční prací (rozvíjení slovní zásoby – názvy náradí, náčiní, popis pracovního postupu).

[Do předmětu Jazyková komunikace jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:](#)

- muzikoterapie
- arteterapie

- stimulace ve snoezelenu
- AAK
- VOKS
- prvky orofaciální stimulace

V rámci muzikoterapie provádíme takové činnosti, aby u žáků rozvíjely paměť, pozornost, schopnost naslouchat a schopnost integrovat a syntetizovat části do celků (rytmizace, dělení slov, vět,...). Arteterapii používáme tam, kde není možné vyjádřit a uvolnit pocity slovy. V rámci stimulace ve snoezelenu provádíme takové činnosti, které pomohou žákům zaktivovat neverbální schopnosti (úsměv, oční kontakt, procvičování mimických svalů a správné dýchání). V rámci AAK a VOKSu budeme používat pro žáky s poruchou komunikace sociální čtení, globální čtení, obrázky, piktogramy a znakový jazyk. V rámci orofaciální stimulace provádíme rozvoj oromotoriky (procvičování mimických svalů, polohy jazyka).

Do předmětu jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- využívá vhodné metody a techniky při učení a praktických činnostech,
- uplatňuje osvojené dovednosti v praktickém životě.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- využívá alternativních metod, sociální a globální čtení,
- pomáhá žákům uplatnit získané znalosti v praxi.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- řeší běžné životní situace a překážky, překonává je přiměřeně ke svým možnostem,
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- ukazuje žákovi jak využít v praxi jazykové či alternativní dovednosti pro řešení životních situací,
- povzbuzuje a motivuje k činnostem,
- ukazuje žákovi cesty řešení problémů a nabádá k dalším krokům ke zdárnému řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se dokáže, v rámci svých možností, srozumitelně vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou,

- naslouchá druhým, rozumí obsahu sdělení a adekvátně na něj reaguje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří příležitosti pro rozvíjení slovní zásoby a vzájemnou komunikaci,
- navozuje verbální situace, nutí žáky k samostatnému verbálnímu projevu,
- volí modelové situace k procvičování vzájemné komunikace,
- vytváří prostřednictvím dramatizace, situačních her a scének vhodné zázemí.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- poznává a chápe rozdíly mezi lidmi, respektuje názory druhých.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří časté modelové situace, využívá aktuálně vzniklých situací k rozvoji harmonických vztahů,
- využívá všech dostupných prostředků (literatura, dramatizace, osobní zkušenosti) k rozvoji empatie u žáků.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- posiluje sebedůvěru při řešení přiměřených situací,
- utváří pracovní návyky v samostatné i týmové činnosti, chápe přínos spolupráce, dodržuje vymezená pravidla.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce,
- využívá pozitivní motivaci,
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí,
- důsledně žáky vede k dodržování vymezených pravidel

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	Jazyková výchova	
- rozlišovat věty, slova, slabiky	označování hlásek písmeny, poznávání rozdílu mezi hláskou a písmenem, dělení slov na slabiky s využitím hry na tělo a jednoduchých hudebních nástrojů, počítání slov ve větě, vytváření krátké věty z jednoduchých slov, velké písmeno na začátku věty, ?!. na konci věty	

- dokázat jednoduchou formou písemně komunikovat a zdokonalovat úpravu psaného projevu	opis jednoduchého textu, doplňování písmen a slov do textu, využívat prvků AAK, globálního čtení, podepsání se psacím písmem, napsání adresy, přání, krátkého dopisu, dbát na čitelnost napsaného projevu	
- uplatňovat v písemném projevu znalosti základů pravopisu českého jazyka	psaní velkých písmen u vlastních jmen a na začátku věty, dělení slov ve větě s využitím prvků z hudební výchovy (deklamace, hra na tělo, frázování slov), rozpoznání vět oznamovacích, tázacích, rozkazovacích	
- orientovat se v krátkém textu	doplnění slov do obrázkového textu, čtení jednoduchých vět, rýmovaného textu	
- snažit se o správnou výslovnost	využití řízeného dialogu, využití říkadel, básniček, jednoduchých písní, lidové slovesnosti	
- orientovat se v Pravidlech českého pravopisu, ve slovnících encyklopediích	využití obrázkových encyklopedií, návštěva knihovny, exkurze do knihkupectví, získání základního povědomí o mluvnických kategoriích podstatných jmen a sloves formou her a dramatizace	
Komunikace a slohová výchova		
- přijmout ústní sdělení přiměřené složitosti,	procvičování společenského styku (oslovení, prosba, omluva, poděkování, jednoduchý rozhovor) - verbální i nonverbální komunikace v různých situacích (omluva, prosba, pozdrav, přání)	OSV - Komunikace
- komunikovat v běžných situacích	procvičování jednoduchých rozhovorů ve známých situacích, řízení rozhovoru, telefonování, dramatizace každodenních situací, telefonování v praxi, komunikační dovednosti v praktickém životě (zaměstnání, návštěva, úřady, obchod, pohled dopis, SMS, telefonování), využití dramatizace (modelové situace ze života) - řešení konfliktů, vyjednávání	OSV - Komunikace
- sestavit odpovědi na otázky ústně či písemně	práce s pohlednicí, složenkou, přihláškou a jinými tiskopisy, životopis - seznámení s údaji, které má životopis obsahovat (formou skupinového povídání)	
- zapamatovat si krátký text	dramatizace jednoduchého příběhu, pohádek, scének ze života, emočních situací, recitace básní, rýmovaných pohádek, písní	
- vyprávět podle předem dané osnovy	vypravování jednoduchého příběhu podle obrázků, poslech a reprodukce příběhů, pohádek, recitace, využití PC programů	
- umět uvítat, rozloučit se, představit se	oslava narozenin, vyřizování jednoduchých vzkazů, dodržování zásad slušného chování, komunikace v obchodě a jiném mimoškolním prostředí - chování podporující dobré vztahy, respekt,	OSV-Mezilidské

	pomoc, vztahy ve skupině	vztahy
- popsat jednoduché předměty a činnosti, vztahující se k pracovním činnostem	popis kamaráda, obrázku, pracovního postupu - cvičení pozorování, vzájemné poznávání se ve skupině	OSV-Poznávací schopnosti
	Literární výchova	
- číst s porozuměním, zvládat techniku tichého čtení	procvičování čtení, přednesu, reprodukce textu, výběr vhodné literatury - prostředí a zdraví	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- vyprávět jednoduchý příběh podle návodných otázek nebo obrázků	poslech příběhů, literárních ukázek, rozdíl mezi poezií a prózou, využití dramaturgie, vyprávění příběhů na základě obrázků	
- dramaturgizovat jednoduchý příběh	dramaturgie pohádek, situační hry, využití pantomimy	
- umět ústně formulovat dojmy z četby	výběr vhodné literatury – Němcová, Erben, Sládek, Rais, využití časopisů, denního tisku, katalogu, encyklopedií	
- umět si vyhledat literaturu vyhovující individuálním zájmům, schopnostem a možnostem	zájmová literatura, čtení návodů a pracovních postupů, využití lidové slovesnosti	

4.2 Matematika

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika. Vyučuje se jako samostatný předmět, s celkovou časovou dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá ve třídě, v počítačové učebně, žákovské kuchyňce, mimo školu při nákupu potravin, na vycházce apod. Předmět Matematika je zaměřen na rozvoj praktických činností a dovedností, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, na posílení schopností logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují s matematickými pojmy, symboly, postupy a dále si své znalosti prohlubují. Učí se používat matematické a geometrické pomůcky včetně kalkulatoru. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací. Výuka probíhá individuálně, skupinově i frontálně.

Hodnocení:

Kritériem bude žákova samostatnost, přístup k práci a míra splnění očekávaných výstupů.

Mezipředmětové vztahy:

Výuka prolíná ostatními předměty, například Jazyková komunikace (slovní úlohy, zadání příkladu), Výpočetní technika (výukové programy, počítačové hry), Práce v domácnosti (nákup surovin, vážení při přípravě pokrmů), Praktické činnosti a základy ručních prací (měření, rozměřování pozemku, dodržování rozměru v sadbě), Tělesná výchova (řada, kruh, rozlišení vpravo-vlevo).

Do předmětu Matematika jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- alternativní a augmentativní komunikace
- výměnný obrázkový a komunikační systém

Pro žáky s poruchou komunikace je možno využít možnosti jiné komunikace, které žák ovládá.

Do předmětu Matematika jsou začleněny tematické okruhy průřezového tématu:

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy početních operací a využívá je ke svému vzdělávání,
- používá učebnice, učební materiály a pomůcky (pracovní listy, kalkulator, pravítko),
- dodržuje návykové stereotypy učení,
- chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení,
- snaží se o správnou práci s počítačem (výukové programy),
- snaží se získané zkušenosti použít v praktických situacích (manipulace s penězi, časové údaje, porovnávání velikostí).

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aplikuje vhodné metody práce dle stupně postižení a individuálních schopností žáka,
- zařazuje didaktické hry, motivující k osvojení a postupnému zdokonalování matematických dovedností,
- předkládá odpovídající učební pomůcky a materiály (pracovní listy, počítačové programy, papírové i pravé peníze, geometrické tvary, číslice, puzzle, razítka s čísly),
- umožňuje žákům uplatnit získané zkušenosti v praxi,
- pozitivně motivuje žáka k dalšímu učení a použití matematiky v praxi.

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy přiměřené ke svým možnostem,
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností,
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem a ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problému.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- navozuje modelové situace k překonávání překážek,
- poskytuje častou pozitivní zpětnou vazbu,
- vyžaduje důsledně dokončení započatého úkolu,
- vede k samostatnosti a vytrvalosti při práci,
- učí žáky nenechat se odradit nezdarem.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem,
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností,
- chápe jednoduché běžné užívané texty a obrazové materiály (pracovní listy, počítačové hry s matematickým obsahem),
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky (verbální i neverbální).

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjádření svých myšlenek,
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných technik v matematice,
- aktivně zapojuje žáka do života školy.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	1. Čísla a početní operace	
- číst, zapisovat, porovnávat čísla	doplňování číselné řady, přiřazování předmětů k číslům a naopak, porovnávání množství, poznávání, čtení a psaní číslic	

- porozumět zadání matematické úlohy	analýza zadaného úkolu - cvičení pozornosti, soustředění a koncentrace	OSV-Rozvoj schopnosti poznání
- používat početní operace sčítání, odčítání	sčítání a dočítání písemně (doplněním číslic), práce s počítadlem, s kalkulátorem	
- řešit jednoduché slovní úlohy z běžného života	řešení jednoduchých praktických úloh - řešení problémů	OSV-Rozvoj schopnosti poznání
- používat jednotky délky, hmotnosti, času, objemu a měny	praktické ukázky a seznámení se s měřením a vážením, poznáváním času, nácvik placení v obchodech	
- provádět měření a vážení v praxi	měření a vážení, využití v praxi, vážení na váze, měření různými typy metrů (skládací, svinovací a další) - cvičení pozorování	OSV-Poznávací schopnosti
- určit čas s přesností na půlhodiny	seznámení se s různými typy hodin, seznámení se s pojmy půl, celá (čtvrt, tři čtvrtě), naučit se určit celé hodiny, běžné činnosti v danou dobu	
- znát a užívat základní pojem: hodina, minuta, den, týden, měsíc, rok	seznámit se a znát pojmy hodina, minuta, den, týden, víkend, rok, měsíc, roční období	
- umět číst údaje o čase v digitální podobě	zápis hodin, digitální čas, jízdní řády - řešení problémů	OSV-Rozvoj schopnosti poznání
- pracovat s kalkulátorem	seznámení se a práce s kalkulátorem	
- zvládat manipulaci s bankovkami, mincemi, platebními kartami	seznámení se s různými hodnotami mincí a bankovek, s jejich hodnotami a možností nákupu za jejich hodnotu, tvoření rodinného rozpočtu, šetření, půjčky	
- počítat s bankovkami a mincemi	práce s bankovkami v obchodě, výpočet ceny nákupu a různé možnosti vrácení peněz, sociální počty	
	2. Geometrie	
- zdokonalovat grafický projev a rýsovací dovednosti, osvojovat si návyky při rýsování	nácvik a zdokonalení práce s rýsovacími pomůckami (pravítko, kružítko), správná manipulace s rýsovacími potřebami	
- rozeznávat geometrické útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh	poznávání a třídění základních dvojrozměrných geometrických útvarů, rozlišování tvarů na různých předmětech	

- poznat a určovat v prostoru geometrická tělesa	poznávání a třídění základních trojrozměrných geometrických útvarů, rozlišování tvarů na různých předmětech	
- používat pojmy bod, přímka, úsečka a její délka	poznávání a rozlišení pojmů z geometrie (bod, přímka, úsečka), rýsování a měření délky úsečky	
- umět pracovat s pravítkem	nácvik práce s pravítkem, rýsování pomocí různých druhů pravítek a nácvik správného měření	
- doplňovat údaje v jednoduché tabulce	ukázky tabulek a doplňování v nich	

4.3 Výpočetní technika

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Výpočetní technika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Zahrnuje v sobě učivo o informačních, komunikačních a digitálních technologiích, seznamuje žáky s obsluhou počítače.

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s textem. Všechny tyto dovednosti se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na Internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Předmět se vyučuje jak samostatný předmět s časovou dotací 1 hodina týdně. Pro výuku je využívána vybavená počítačová učebna s programovým vybavením – výukové a vzdělávací programy.

Hodnocení předmětu:

Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci a míra splnění očekávaných výstupů.

Mezipředmětové vztahy:

Výuka prolíná ostatními předměty, například Matematika (slovní úlohy, početní příklady, geometrické tvary), Jazyková komunikace (procvičování probírané látky), Práce v domácnosti (vyhledávání receptů), Praktické činnosti a základy ručních prací (vyhledávání nápadů na internetu).

Do předmětu Výpočetní technika jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- alternativní a augmentativní komunikace (AAK)

V rámci předmětu Výpočetní technika lze s žáky procvičovat symboly AAK, které používají v běžném životě. Lze využívat PC programy pro AAK (např. Boardmaker). Cílem těchto činností je co nejlépe se dorozumět se svým okolím, iniciace v navazování nových kontaktů a vztahů, zvýšení sebevědomí žáka a tím snižování jeho přímé závislosti na pomoci z nejbližšího okolí. Dále je cílem podpora, rozvoj, případně udržování komunikačních dovedností.

Do předmětu jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- objevuje možnosti využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě,
- vyhledává oblast, která ho baví a je v ní dobrý,

- uplatňuje znalosti z oblasti výpočetní techniky k rozšiřování svých vědomostí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- respektuje individuální vlastnosti, zvláštnosti i možnosti žáků,
- zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami,
- zadává úkoly způsobem umožňujícím volbu různých postupů,
- používá pozitivní motivaci,
- učí žáky trpělivosti, povzbuzuje,
- vede žáky k dovednosti vyhledat a pracovat s potřebnou informací v elektronické podobě.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se dovede soustředit na daný problém,
- řeší běžné situace, překážky překonává sám, nebo s dopomocí, nenechá se odradit neúspěchem,
- umí nalézt různé způsoby řešení problému.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k řešením a závěrům sami,
- učí žáky trpělivosti, pozornosti,
- vede žáky k sebehodnocení,
- vyžaduje dokončení všech úkolů, v případě potřeby poskytne dopomoc,
- zadává úkoly způsobem umožňujícím volbu různých postupů.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- si rozšiřuje svoji slovní zásobu,
- dokáže komunikovat s jinými osobami písemnou formou, využívá běžné informační a komunikační prostředky,
- komunikuje ohleduplně a taktně,
- naslouchá ostatním.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- seznamuje žáky s používáním správného názvosloví,
- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu,
- procvičuje s žáky základní komunikační dovednosti pomocí audiovizuální a výpočetní techniky,
- volí modelové situace k procvičování vzájemné komunikace,
- učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje v týmu, respektuje ostatní, učí se spolupráci.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy sežáci vzájemně podporují,
- vede žáky k vnímání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje podle jednoduchého návodu a instrukce, má osvojeny základní dovednosti a postupy
- spolupracuje s ostatními, respektuje i práci jiných.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- procvičuje algoritmy v jednotlivých činnostech,
- využívá pozitivní motivaci,
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí,
- vede žáky k práci v týmu.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
- seznámit se se základní obsluhou počítače	pojmy: monitor, skříň počítače, ovládací panely, klávesnice, myš, reproduktory, tiskárna, interaktivní tabule, projektor - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- osvojovat si psaní jednoduchých zpráv	opis jednoduchého textu, základy editace textu (typ písma, velikost, barva, písmo tučné, podtržené), vložení obrázku, práce s obrázkem (změna tvaru, details, gumování, kopírování), držení myši, klik – výběr - dovednosti pro sdělování; verbální komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přání, přesvědčování); řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, sebe prezentace, žádost apod.; odmítání nevhodné nebo nepříjemné komunikace	OSV- Komunikace
- seznámit se se základními pojmy informační činnosti	zapínání a vypínání počítače, ukončení programů, vypnutí monitoru, projektoru, ovládací panely, tento PC, Office, antivir, soubory a složky, vytváření, hledání, odstraňování souborů a složek, tisk, pracovní plocha, ikona, používání hesla, pojem vir, antivirový program - cvičení pozorování	OSV- Poznávání

	- cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	schopnosti OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- osvojovat si základní způsoby komunikace (e-mail, chat)	E- mail, text, adresa, odeslání, odpověď, symboly alternativní komunikace na PC - dovednosti pro sdělování; verbální komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přání, přesvědčování); řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, sebe prezentace, žádost apod.; odmítání nevhodné nebo nepříjemné komunikace - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)	OSV- Komunikace OSV- Mezilidské vztahy
- využívat výukové programy	vhodné výukové programy: např.:Terasoft - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro celoživotní učení	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- učit se vyhledávat informace na internetu	webové stránky, zadání webové adresy, odkazy, spuštění programu Internet Explorer - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro celoživotní učení	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- mít povědomí o různých vyhledávačích	vyhledávače: google, seznam, centrum, práce s informacemi	
- osvojovat si zásady bezpečné práce na PC	správné a pohodlné sezení u PC, chování v PC učebně, přestávky v práci na PC, větrání, dodržování zásad: neklikat na vše, neinstalovat zbytečně, chránit svá osobní data - vliv prostředí na lidské zdraví, prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- zvládat základní funkce mobilního telefonu, používat digitální fotoaparát a upravovat fotografie	přijetí hovoru, přijetí SMS, fotografování, prohlížení fotografií, filmování, spuštění videa na PC - dovednosti pro sdělování; verbální komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přání, přesvědčování); řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, sebe prezentace, žádost apod.; odmítání nevhodné nebo nepříjemné komunikace	OSV- Komunikace

4.4 Občanská výchova

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Občanská výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Vyučuje se jako samostatný předmět s celkovou časovou datací 1 hodina týdně. Vyučovací předmět Občanská výchova zastřešuje vědomosti, znalosti a dovednosti týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky a dalších témat. Umožňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k rozvíjení dovedností pro praktický život.

Vyučovací předmět Občanská výchova se zaměřuje na vybavení žáků potřebnými vhodnými vědomostmi o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů s akcentem na právní vědomí a občanskou odpovědnost. Důraz je kladen zejména na přípravu na praktický život.

Občanská výchova se dělí na tematické celky **Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas** a **Rozmanitost přírody**.

Výuka probíhá v kmenových třídách, případně v jiných prostorách školy. Žáci jsou vzdělávání i mimo areál školy formou tematických exkurzí nebo výstav.

Hodnocení předmětu:

Kritériem bude schopnost žáka aplikovat získané informace a dovednosti v reálných situacích, jeho přístup ke vzdělávání a míra splnění očekávaných výstupů.

Mezipředmětové vztahy:

Výpočetní technika (informační zdroje k získání požadovaných informací, vyhledávání informací, internetový prohlížeč, WWW práce s informacemi), Rodinná výchova (funkce rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, pravidla a komunikace v rodině, vztahy mezi členy rodiny, soužití více generací, organismy a látky poškozující lidské zdraví – rizikové chování, odpovědnost za své zdraví, prevence úrazu, nemocí, civilizační choroby, projevy a příznaky běžných nemocí, antikoncepce, partnerské vztahy, plánované rodičovství, těhotenství, porod, promiskuita, sexuální poruchy a úchylnky, specifická péče o nemocné dítě, o členy rodiny, podávání léků, stravování), Práce v domácnosti (výživa různých skupin obyvatelstva), Matematika (bankovky, mince, platební karty a manipulace s nimi).

Do předmětu Občanská výchova jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- hiporehabilitace
- canisterapie
- muzikoterapie
- arteterapie
- stimulace ve snoezelenu

V rámci hiporehabilitace a canisterapie je možno využít kontaktu se zvířetem a zážitku z jízdy pro pochopení rozdílů mezi zvířaty, poznání jak o zvířata pečovat (česání psa, hřebelcování koně, krmení zvířat). Muzikoterapii využíváme v rámci seznámení žáků se symboly státnosti a se symboly lidových zvyků a tradic (státní hymna, lidové písně, náboženské skladby).

Arteterapie v širším slova smyslu nám pomáhá při ztvárnění přírody (zvířat a rostlin).

Stimulace ve snoezelenu umožňuje poslech relaxační hudby a pochopení důležitosti odpočinku pro upevnění zdraví svého i ostatních lidí.

Do předmětu jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- si osvojuje poznatky obsažené ve vzdělávacím programu, dokáže vyhledávat informace a využívat je v životě,
- využívá vhodné naučené metody a techniky,
- uplatňuje znalosti k rozšiřování a prohlubování svých vědomostí a dovedností,
- reaguje na hodnocení ze strany druhých, přijímá radu i oprávněnou kritiku,
- používá základní pojmy z různých vzdělávacích oblastí a pracovních činností,
- dokáže vyhledávat informace a využívá je v praktickém životě.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- žákům pomáhá získané informace a poznatky zafixovat za pomoci činnostního učení (např. navozování modelových situací, názorné ukázky, hry, besedy, využívání digitální a audiovizuální techniky), učí užívat získané znalosti a osvojené vědomosti, logicky a kriticky myslet,
- učí žáky, které z naučených metod a technik je vhodné využít k osvojování poznatků,
- vede žáky k dovednosti vyhledat a pracovat s potřebnou informací v tištěné i elektronické podobě, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu,
- vede žáky k rozpoznávání oprávněné a neoprávněné kritiky, oprávněnou kritiku využívá jako impulz k zdokonalení žáka, na neoprávněnou kritiku učí žáka reagovat argumentací a obhajováním svého názoru,
- fixuje a rozvíjí osvojování pojmů z probíraných oblastí a činností,
- žáky učí užívat získané znalosti a osvojené vědomosti, logicky a kriticky myslet.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- respektuje základní práva a povinnosti občanů, společenské normy a pravidla soužití,
- zvládá běžnou komunikaci s úřady,
- zdůvodňuje význam zdravého životního stylu, váží si svého zdraví i zdraví druhých lidí,
- podílí se na ochraně životního prostředí a jedná v souladu se strategií udržitelného rozvoje,
- respektuje a chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví,
- rozpozná nevhodné a rizikové chování, uvědomuje si jeho možné důsledky.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří modelové situace, ve kterých se žáci učí základním právům a povinnostem občanů, pomocí prvků dramatické výchovy navozuje sociální vztahy a fixuje správné vzorce chování,

- prostřednictvím her seznamuje žáky s běžnými situacemi, při kterých je třeba komunikovat s úřady, učí je, jak má tato komunikace správně probíhat,
- v rámci každodenních činností vytváří stereotypy v péči o duševní i tělesné zdraví,
- seznamuje žáky se základními myšlenkami strategie udržitelného rozvoje a v rámci jejich možností je zapojuje do aktivit podporujících tuto strategii (třídění odpadu, šetření energií a vodou, ekologické soutěže),
- seznamuje žáky s historií naší země, se zvyky a tradicemi a jejich významem, vede je k jejich respektování, ale současně je seznamujeme i s kulturními odlišnostmi mezi ostatními národy světa,
- v rámci prevence sociálně patologických jevů mezi žáky pořádá besedy s odborníky a vede žáky ke zdravému životnímu stylu.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozvíjí své komunikační dovednosti,
- dokáže se v rámci svých možností srozumitelně vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou,
- naslouchá druhým, rozumí obsahu sdělení a adekvátně na ně reaguje,
- vyjadřuje své názory a postoje a vhodnou formou se snaží obhájit svůj názor,
- pro komunikaci využívá běžné informační a komunikační prostředky.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- podporuje přátelské vztahy a komunikaci mezi všemi žáky i dospělými ve třídě i mimo ni,
- v maximální možné míře podporuje žáky v běžné verbální i neverbální komunikaci, dle individuálních možností žáků procvičuje jednoduchou písemnou komunikaci v denních činnostech, tam, kde je potřeba, využívá různé formy komunikace,
- vytváří modelové situace, hry a soutěže, ve kterých stimuluje komunikativní dovednosti užívané v běžných situacích a vztazích,
- učí žáky akceptovat odlišnosti vyjadřovacích schopností v kolektivu třídy i mimo ni, motivuje žáky ke komunikaci sugestivními otázkami, formou her a soutěží a vytvářením přátelského prostředí ve třídě,
- využívá audiovizuální techniku k procvičování základních komunikačních dovedností.

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se v základních mravních hodnotách a uplatňuje základní pravidla společenského chování,
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužití vlastní osoby,
- jedná zodpovědně vůči vlastní osobě i druhým osobám,
- respektuje práva a povinnosti svá i ostatních, přispívá k vytváření vstřícných mezilidských vztahů,
- dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život podle pokynů kompetentních osob a uplatňuje osvojené dovednosti a postupy.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- formou interaktivních her zprostředkovává povědomí o mravních hodnotách, návštěvami kulturních akcí upevňuje pravidla společenského chování,
- prostřednictvím modelových situací, vzdělávacích pořadů v televizi, čtením příběhů a povídaním, seznamuje žáky s možným nebezpečím zneužívání jeho osoby,
- prostřednictvím besed učí žáky analyzovat, rozlišovat a hodnotit co je zodpovědnost, pozitivní a negativní chování,
- navozuje situace, ve kterých si žáci uvědomují rovnováhu mezi svými zájmy a právy a mezi zájmy a právy ostatních lidí,
- provádí nácvik evakuace školy pro případ mimořádné situace, seznamuje žáky s důležitými telefonními čísly integrovaného záchranného systému v ČR, kraji a městě Brně.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	1. Místo, kde žijeme	
- zvládnout orientaci v okolí bydliště i školy	vztah k domovu a ke škole, město a jeho okolí - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)	OSV- Mezilidské vztahy
- znát důležitá místa ve městě, v obci	význam naší vlasti pro identitu člověka, významné budovy našeho města - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- orientovat se v místní dopravě	jízdní řád MHD, jízdní řád ČD, jízdní řád ČSAD - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- znát státní symboly a jejich význam	seznámení s Ústavou ČR a kompetencemi jednotlivých ústavních činitelů a orgánů státní správy a samosprávy (prezident, vláda, ministerstva, parlament, samospráva) - dovednosti pro celoživotní učení	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- seznámit se s významnými událostmi naší vlasti	obce, města, kraje, republika, významná výročí České republiky - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- jednat ekologicky a chránit životní	hory, nížiny, vodstva ČR, základy orientace na mapě České republiky	

prostředí	- aktuální ekologické problémy	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
2. Lidé kolem nás		
- rozlišovat základní a širší rodinné vztahy	užší rodina, širší rodina, manželské a partnerské soužití, společná práva a povinnosti, seznámení se zákonem o rodině - já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně	OSV- Sebepoznání a sebepojetí
- rozlišovat partnerské a přátelské vztahy	jak hledat partnera, odpovídající chování na veřejnosti, věková přiměřenost navazování vztahů - péče o dobré vztahy	OSV- Mezilidské vztahy
- respektovat práva svá i práva druhých	přiměřené chování mezi partnery, správné způsoby řešení možných konfliktních situací - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému a k druhým lidem	OSV- Psychohygiena
- vědět co je protiprávní jednání a dokázat se s ním adekvátně vyrovnat	rozdíly mezi jednotlivými mezilidskými vztahy (kamarádství, přátelství, náboženská sekta, závadová parta) - lidská práva jako regulativ vztahů	OSV- Mezilidské vztahy
- akceptovat a pozitivně se vyrovnat s rozdíly v životě jiných lidí	rozdíl mezi majoritou a minoritou ve společnosti, multikulturní soužití, různá náboženství - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem	OSV- Poznávací schopnosti
- zvládnout normy společenského chování	zásady společenského chování, etiketa, vystupování v divadle, v dopravních prostředcích, v restauraci - verbální i nonverbální komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přání, přesvědčování)	OSV- Komunikace
- umět přiměřeně jednat při setkání s neznámými lidmi	komunikace: mladší - starší, žena - muž, podřízený - nadřízený - verbální i nonverbální komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přání, přesvědčování)	OSV- Komunikace
- analyzovat velmi nebezpečné situace a jednání ohrožující lidskou důstojnost a měl by se umět s nimi adekvátně vyrovnat	důležitá telefonní čísla, první pomoc, policie ČR, hasiči, městská policie, pomoc druhým lidem - dovednosti pro celoživotní učení	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
3. Lidé a čas		
- využívat časové údaje k orientaci	hodiny (hodina, minuta, vteřina), poznávání času - cvičení dovedností zapamatování, řešení	OSV-

během dne	problémů	Rozvoj schopnosti poznávání
- orientovat se v základních časových údajích	roční období, rok, měsíc, týden, den - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV-Rozvoj schopnosti poznávání
- umět rozvrhnou svoje denní aktivity do jednotlivých časových etap	denní režim, povinnosti, relaxace, volný čas - dovednosti zvládat stresové situace (uvolnění – relaxace)	OSV- Psychohygiena
- znát rozdíly mezi minulostí, přítomností a budoucností	lidové tradice a zvyky, státní svátky a významné dny v kalendáři, život v minulosti, současnosti a budoucnosti - já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně	OSV- Sebepoznání a sebezpojetí
- dokázat prezentovat významné události s vazbou na region a kraj	technika a její vliv na život člověka, regionálně a krajově nejvýznamnější události, historicky významné objekty ve městě, kraji, České republice - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
	4. Rozmanitost přírody	
- umět se orientovat mezi pojmy živá a neživá příroda (vzájemná vazba)	živá a neživá příroda (zvířata, rostliny, lidé, kámen, uhlí, písek), látky a jejich vlastnosti, lidské výtvořiny, pohyby Země - zajišťování ochrany životního prostředí v obci, řešení odpadového hospodářství, vliv jednání lidí na prostředí	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- rozlišovat skupiny rostlin a živočichů	rostliny v přírodě (byliny, dřeviny, jedovaté rostliny, léčivé rostliny), systém živočichů (rozšíření, význam, ochrana), organismy a prostředí (vzájemné vztahy), společenstva - ochrana přírody; les (les v našem prostředí, význam lesa)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- správně přiřadit zástupce domácích a volně žijících zvířat	domácí, užitková a volně žijící zvířata, rozdíl mezi nimi a péče o jednotlivé druhy - vztahy člověka k prostředí, k nejbližšímu okolí (aplikace na místní podmínky)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- znát základy péče o pokojové rostliny a venkovní rostliny	péče o pokojové a venkovní rostliny - prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- zvládnout vyjmenovat zástupce	lesní hospodářství, rybníky, CHKO - vztahy člověka k prostředí, k nejbližšímu okolí	ČŽP- Vztah

ekosystému žijících v regionu	(aplikace na místní podmínky)	člověka k prostředí
- pochopit význam vody a vzduchu pro život všech živých organismů i člověka	koloběh přírody, koloběh vody v přírodě, působení přírodních vlivů - vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)	ČŽP- Ekosystémy
- jednat a chovat se v souladu se zásadami ochrany přírody	aktivní vztah člověka k ochraně přírody, ekologická výchova - struktura a funkce ekosystémů	ČŽP- Ekosystémy

4.5 Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se jako samostatný předmět, s časovou dotací 3 hodiny týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách, ve speciálně vyčleněné učebně nebo jiném prostředí, a to jak v areálu školy, tak i mimo její prostory. K prohlubování učiva a zpestření výuky vhodně poslouží různé výstavní síně, muzea či galerie. Estetické vzdělávání má především výchovné poslání. V předmětu výtvarná výchova rozvíjí žák svou kreativitu a nachází možnost sebevyjádření. Kultivuje svou osobnost po stránce estetické i citové.

Cílem Výtvarné výchovy je:

- budovat prostředí prosycené porozuměním a vstřícností, plné povzbudivé a uznalé atmosféry;
- podporovat spontánní výtvarné vyjádření a specifiku tvorby člověka s mentálním postižením;
- hledět na žáka v rámci výtvarné tvorby jako na originální a partnerskou bytost;
- formou hry s výtvarným či přírodním materiálem budovat schopnost vlastního výtvarného vyjádření, v rámci individuálních schopností sebevyjádření žáka;
- podpořit individualitu žáka;
- poskytnout pro výtvarnou činnost podmínky a dostatečné množství podnětů;
- opatřit zajímavé materiály a poskytnout žákům čas a prostor k jejich vlastní tvořivosti;
- hledat u každého žáka jeho nejvhodnější způsob výtvarného vyjádření se;
- odbourávat stereotypy vzniklé při dřívějších výtvarných pokusech a uvolnit žáka pro experimentování s výtvarným materiálem;
- brát výtvarnou tvorbu jako způsob objevování okolního světa a zároveň jako zajímavou a podnětnou hru;
- pěstovat vztah k uměleckým dílům, probouzet cit pro krásu a vše, co nás obklopuje;
- poznávat krásu i jinými smysly než jen zrakem – také sluchem, čichem, hmatem a působit na rozvoj citové stránky a estetického vnímání;
- snažit se, aby se žáci cítili při výtvarné činnosti uvolněně a reagovaly spontánně;
- seznámit žáky se základními výtvarnými technikami;
- vysvětlit potřeby respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní dědictví.

Hodnocení:

Výtvarná činnost je natolik specifická a tolik závislá na míře handicapu, zdravotního postižení žáka, že se nedá objektivně hodnotit, zvláště ve škole, zaměřené na vzdělávání žáků s těžkým postižením, s PAS, s tělesným postižením. Navíc každé negativní hodnocení žáky v další práci demotivuje.

Jde spíše o to, naučit žáky výtvarným způsobem vyjádřit to, co prožívají, to co cítí.

Kritériem by neměla být schopnost žáka ztvárnit skutečnost, ale spíše jeho celkový přístup k prožívání výtvarné tvorby, jeho radost z ní.

Mezipředmětové vztahy:

Prolíná se s předměty Praktické činnosti a základy ručních prací, Hudebně dramatická výchova (poslech hudby při práci, arteterapie, výroba kulis, masek apod.), Výpočetní technika

(hledání námětů výtvarných činností pomocí internetu, vyhledávání obrázků), Jazyková komunikace (popis výtvarného díla, práce s literaturou, ilustracemi knih).

Do předmětu Výtvarná výchova jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- hiporehabilitace
- canisterapie
- muzikoterapie
- arteterapie
- stimulace ve snoezelenu
- koncept Bazální stimulace

V rámci hiporehabilitace a canisterapie je možno využít kontaktu se zvířetem a zážitku z jízdy na psychiku člověka pro výtvarné zpracování emocionálního prožitku, případně u žáků s tělesným postižením a spazmy psychického i fyzického uvolnění, uvolnění motoriky po polohování se psem. Muzikoterapii využíváme v rámci motivace pro výtvarnou práci, pro muzikomalbu pro uvolnění a psychickou pohodu při práci. Arteterapie v širším slova smyslu nám pomáhá při prožívání výtvarných i přírodních materiálů, experimentování s linií a barvou (hra s barevnou skvrnou, hra s keramickou hlinou, pískem, vodou, kameny, haptické prožívání přírody i běžné skutečnosti), jako cvičení smyslového vnímání. Stimulace ve snoezelenu umožňuje poznávání a prožívání sebe sama, svého těla; vztahu k sobě samému pro výtvarné zpracování své osoby a vlastních prožitků, případně se dá využít relaxace a uvolnění žáků před výtvarnou prací. Ve výtvarné výchově v rámci konceptu Bazální stimulace rozvíjíme somatickou, taktilně haptickou, vizuální a akustickou.

Do předmětu Výtvarná výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá všechny smysly a hrou s výtvarnými a přírodními materiály poznává okolní svět,
- používá výtvarné pomůcky, výtvarné potřeby a pracuje různými výtvarnými technikami,
- uplatňuje základní zkušenosti a postupy v pracovních činnostech,
- snaží se dokončit započatou práci.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje pro výtvarnou činnost podmínky a dostatečné množství podnětů,
- seznamuje žáka s výtvarnou tvorbou jako způsobem objevování okolního světa,
- pěstuje vztah k uměleckým dílům, probouzí cit pro krásu a vše, co nás obklopuje,
- zprostředkovává poznávání krásy i jinými smysly než jen zrakem,
- působí na rozvoj citové stránky a estetické vnímání,
- seznamuje žáky s konvenčními i nekonvenčními výtvarnými technikami.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozpoznává problémy a hledá nejvhodnější způsob řešení,
- dokáže přivolat pomoc v případě potřeby,
- řeší běžné situace a překážky v práci, překonává je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- navozuje takové situace, aby žáky přiměl k hledání způsobu řešení problémů,
- vede žáky k tomu, aby dokázali přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby, situace navozuje opakovaně pro lepší zautomatizování reakcí,
- žáka pozitivně motivuje, povzbuzuje a chválí,
- zvyšuje sebedůvěru kladným hodnocením.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vyjadřuje své potřeby ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou,
- dokáže pedagoga či spolužáka požádat o radu či pomoc,
- rozumí danému zadání, případně ze situace pochopí zadaný úkol a plní jej dle svých možností a schopností,
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření pozitivních vztahů a ke spolupráci s ostatními lidmi.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zadává úkoly, které žák dokáže zvládnout, případně zprostředkuje alternativní formou pochopení úkolu,
- podporuje komunikaci se spolužáky,
- buduje schopnost vlastního výtvarného vyjádření, v rámci individuálních schopností sebevyjádření žáka,
- hledá u každého žáka jeho nejvhodnější způsob výtvarného vyjádření se.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá dle svých možností sebeobslužné činnosti,
- osvojuje si pracovní postupy při výtvarných činnostech,
- pracuje dle instrukcí a je schopen soustředit se na práci, úkol se snaží splnit,
- dodržuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjením kreativity a formou hry s materiálem motivuje k výtvarné činnosti,
- procvičuje se žáky sebeobsluhu, návyky a postupy při výtvarných činnostech,
- podporuje dovednosti při manipulaci s výtvarnými potřebami,
- motivuje žáka kladným hodnocením,
- pravidelně seznamuje žáky s bezpečností při práci.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
- využívat vědomě všech smyslů	seznamování s technikami a materiály, zvyšování výtvarné jistoty, prožívání výtvarných i přírodních materiálů (hra s barevnou skvrnou, hra s keramickou hlinou, pískem, vodou, kameny, haptické prožívání přírody i běžné skutečnosti), - cvičení smyslového vnímání - moje tělo; můj vztah k sobě samému - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému a k druhým lidem	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání OSV- Sebepoznání a sebepojetí OSV- Psychohygiena
- uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky, schopnost výtvarně zpracovat velké formáty, vytváření procesních schémat a algoritmů různých výtvarných technik	
- rozlišovat, třídít, porovnávat a pojmenovat základní vlastnosti a vztahy pro barvy, tvary, linie	malba a kresba, experimentování s linií a barvou – frotáž, linie jako stopa předmětů namočených v barvě, linie různými nástroji, hra s barevnou skvrnou, praktické zkušenosti s barvou a linií jako základními výrazovými prostředky, barvy studené a teplé, mísení barev a vztahy mezi barvami, malba do vlhkého podkladu, souběžná kresba u žáků s PAS, tematická kresba a malba - cvičení smyslového vnímání	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech	inspirace příběhem, literaturou – pohádkové postavy, děje - péče o dobré vztahy, lidská práva jako regulativ vztahů, vztahy ve skupině kresba z představy - návaznost na vztahy v rodině, ve škole, osobní zážitky, fantazijní kresba, inspirace hudbou (muzikomalba) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace inspirace přírodou a přírodními úkazy, čtvero ročních dob (barevné vyjádření jednotlivých období) - vzájemné vztahy organismů a prostředí, lidské sídlo (město – vesnice, odlišnosti jejich funkce); kulturní krajina	OSV- Mezilidské vztahy OSV- Poznávací schopnosti ČŽP- Ekosystémy

<p>- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie</p>	<p>výtvarné umění a životní prostředí, návštěvy výstav a galerií, využití audiovizuální a výpočetní techniky</p> <p>- vztahy člověka k prostředí, k nejbližšímu okolí, příroda a kultura obce a její ochrana</p> <p>- cvičení smyslového vnímání</p>	<p>ČŽP- Vztah člověka k prostředí OSV- Sebepoznání a sebepojetí</p>
<p>- uplatňovat základní dovednosti při přípravě a realizaci svého tvůrčího záměru</p>	<p>kombinování různých výtvarných technik, kombinování různých a neobvyklých materiálů, grafické techniky, výtvarné práce v materiálu, péče o pomůcky</p>	

4.6 Hudebně dramatická výchova

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Hudebně dramatická výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Předmět se vyučuje jako samostatný předmět s celkovou časovou dotací 2 hodin. Pro výuku je využívána třída, cvičebna a posezení na zahradě. Také využíváme návštěv divadelních představení a koncertů. Žáci se mají možnost prezentovat při vánočních besídkách a na jiných školních akcích.

Zahrnuje učivo:

1. Hudebně pohybové výchovy
2. Dramatické výchovy

1. Hudebně pohybová výchova se skládá z:

- Vokální a instrumentální činnosti
- Hudebně poslechové činnosti
- Hudebně pohybové činnosti

Předmět rozvíjí hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu. Kultivuje estetické cítění a prožívání. Vytváří kladný vztah k hudbě. Umožňuje žákům pracovat se základními výrazovými prostředky sdělení, kterými jsou lidský hlas a tělo, kultivuje je a směřuje k jejich používání v běžné komunikaci.

Cílem Hudebně pohybové výchovy je:

- vytvářet prostředí plné porozumění, vstřícnosti a povzbudivé atmosféry,
- podporovat spontánní vyjádření,
- formou hry budovat schopnost vlastního sebevyjádření žáka,
- podpořit individualitu žáka,
- hledat u každého žáka jeho nejvhodnější způsob hudebního a pohybového vyjádření se,
- uvolnit žáka,
- pěstovat vztah k uměleckým dílům, probouzet cit pro krásu a vše, co nás obklopuje,
- poznávat krásu i jinými smysly než jen zrakem – také sluchem, čichem, hmatem a působit na rozvoj citové stránky a estetického vnímání,
- probudit a rozvíjet zájem žáků o hudbu, umění, vychovávat tvořivou a vnímavou osobnost.

2. Dramatická výchova

Žáci se zde učí vcítit se do různých životních rolí. Mají možnost zažít situace, se kterými se mohou v životě skutečně setkat. Předmět kultivuje estetické cítění a prožívání. Žáci pracují se základními výrazovými prostředky, kterými jsou lidský hlas a tělo.

Cílem Dramatické výchovy je:

- podporovat spontánní vyjádření,
- formou hry budovat schopnost vlastního sebevyjádření žáka,
- podpořit individualitu žáka,
- hledat u každého žáka jeho nejvhodnější způsob vyjádření se,

- uvolnit žáka,
- poznávat krásu i jinými smysly než jen zrakem – také sluchem, slovem, pohybem a působit na rozvoj citové stránky a estetického vnímání,
- probudit a rozvíjet zájem žáků o divadlo umění, vychovávat tvořivou a vnímavou osobnost.

Hodnocení předmětu Hudebně dramatická výchova:

Hudebně dramatická výchova se nedá objektivně hodnotit zvláště ve škole, zaměřené na vzdělávání žáků s těžkým postižením, s PAS, s tělesným postižením. Navíc každé negativní hodnocení žáky v další činnosti demotivuje.

Jde spíše o to, naučit žáky vnímat a procítit sám sebe, své okolí i vše, co ho obklopuje.

Mezipředmětové vztahy předmětu Hudebně dramatická výchova:

Jazyková komunikace (přednes, reprodukce, lidová slovesnost, dramatizace literární tvorby), Výpočetní technika (poslech hudby z CD nosičů, vyhledávání hudby na webových stránkách, práce s DUMy), Výtvarná výchova (vyjádření nálad, emocí a prožitků propojením výtvarných činností a hudby), Tělesná výchova (cvičení s hudbou, motivační hudebně - pohybové hry).

Do předmětu Hudebně dramatická výchova jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- muzikoterapie
- arteterapie
- stimulace ve snoezelenu
- orofaciální stimulace
- podpora pohybového vývoje
- koncept Bazální stimulace

V muzikoterapii prožíváme podstatu bytí všeho živého i neživého, co žáky obklopuje, pohybově ztvárňujeme emoce, živly, potřeby. Arteterapie nám pomáhá při prožívání a vnímání barevnosti světa, pocitů a nálad. Stimulace ve snoezelenu umožňuje poznávání a prožívání sebe sama, relaxaci. Orofaciální stimulaci používáme především u žáků s těžkým mentálním postižením a u žáků s poruchou autistického spektra. Provádíme rozvoj oromotoriky (procvičování mimických svalů, polohy jazyka). Podpora pohybového vývoje umožňuje správné provedení pohybu a zlepšení koordinace. V rámci konceptu Bazální stimulace rozvíjíme somatické, taktilně haptické, vibrační, vizuální, akustické a vestibulární podněty.

Do předmětu Hudebně dramatická výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá všechny smysly a vnitřním prožitkem poznává okolní svět,
- pozná a používá základní druhy hudebních nástrojů.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje pro hudební činnost podmínky a dostatečné množství podnětů,
- seznamuje žáky formou obrázků a poslechu se základními hudebními nástroji, předkládá různé druhy nástrojů, porovnává vzhled, zvuk, užití.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozpoznává problémy a hledá nejvhodnější způsob řešení,
- dokáže přivolat pomoc v případě potřeby,
- řeší běžné situace a překážky v práci, překonává je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- při výuce navozuje takové situace, aby žáky přiměl k hledání způsobu řešení problémů,
- vede žáky k tomu, aby dokázali přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby, situace navozuje opakovaně pro lepší zautomatizování reakcí,
- vytváří modelové situace v denních činnostech, které napomáhají fixaci zkušeností sloužících k řešení běžných překážek a úkolů.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vyjadřuje své potřeby ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou,
- dokáže pedagoga či spolužáka požádat o radu či pomoc.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zadává úkoly, které žák dokáže zvládnout, případně zprostředkuje alternativní formou pochopení úkolu,
- podporuje komunikaci se spolužáky.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá dle svých možností sebeobslužné činnosti,
- pracuje dle instrukcí a je schopen soustředit se na práci, úkol se snaží splnit.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí kreativitu formou hry,

- podporuje dovednosti při manipulaci s jednoduchými hudebními nástroji,
- motivuje žáka kladným hodnocením.

Hudebně pohybová výchova

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	Vokální a instrumentální činnosti	
- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé hudební i nehudební zvuky	vnímání kontrastu ticha a zvuku, porovnávání rozdílu mezi zvukem (bouchnutí, plácnutí aj.), tónem a notou, rozlišení melodie stoupavé, klesavé, opakování tónů melodie (použití jednoduchých říkadel, písní) poznávání nástrojů podle vzhledu a barvy zvuků, - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace	OSV- Rozvoj schopnosti Poznávání
- zpívat na základě svých dispozic a využívat získané pěvecké dovednosti	hra se zpěvem, zpívání jednoduchých lidových a umělých písní, užití rytmicko-melodických říkadel, správné držení těla, brániční dýchání, správné tvoření tónu (hra na hada, soutěže na výdrž dechu), - já jako zdroj informací o sobě	OSV- Sebepoznání a Sebepojetí
- interpretovat vybrané umělé a lidové písně	vytleskávání jednoduchých rytmů (využití říkadel, rytmických her), zpěv lidových a umělých písní	
- improvizovat v rámci nejjednodušších forem	hra na tělo a jednoduché doprovodné nástroje (dřívka, činely, xylofon, triangl), použití jednoduchých písní a říkadel ke hře na tělo (písně typu Když náladu máš), rozvíjení hudební tvořivosti žáků, nacvičování jednoduchého doprovodu na rytmické nástroje (použití dudácké kvinty, ostinata) - moje tělo	OSV- Sebepoznání a Sebepojetí
	Hudebně pohybové činnosti	
- reagovat na hudbu, její tempo a rytmus pohybem	vnímání nálady a tempa hudby, pohybové přizpůsobení písni (skladbě), pohyb z místa – chůze, běh, poskok, rytmická hra na tělo, pohybové ztvárnění nálady a tempa hudby, pohybové přizpůsobení písni (skladbě), pohyb z místa – chůze, běh, poskok; rytmická hra na tělo - cvičení pozorování, vzájemné poznávání ve skupině	OSV- Poznávací schopnosti

- spojit základní pohybové prvky v celek, orientovat se v prostoru	slavné melodie a skladby, vybrané podle složení žáků	
- reagovat na reprodukci relaxační hudby	relaxační a meditační hudba, volnočasové aktivity (ples, country, folkové koncerty, disko), zařazení prvků muzikoterapie - dovednosti pro pozitivní naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému a k druhým lidem	OSV- Psychohygiena
Hudebně poslechové činnosti		
- rozpoznat vybrané hudební nástroje	rozlišení nástrojů podle tvaru, funkce a zvuku (poslechové ukázky, pohádky o hudebních nástrojích, poznávání nástrojů na obrázku, soutěživé hry), hry na orchestr - cvičení dovedností zapamatování	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- soustředit na poslech skladeb různých žánrů	poznávání rozdílu mezi lidovou a umělo písni, využití příběhů z minulosti (vysvětlení důvodu vzniku lid. písní), nácvi lidových a umělých písní s přihlédnutím k regionu, hudební žánry - poslechové ukázky (country, folk, populární hudba, muzikál, opera, lidová hudba), stručná charakteristika, rozdíl mezi lidovou a umělo písni, výběr písní, poslech nejznámějších hudebních děl domácích i světových skladatelů	
- rozpoznat výšku, sílu a délku tónu, tempo a rytmus skladby	rozpoznání výšky, síly a délky tónu, tempa a rytmu skladby (rychle, pomalu, vesele, smutně, zesilování, zeslabování, procvičování klidného nádechu, hospodárné dýchání, frázování, artikulační cvičení) - prostředí a zdraví	ČŽP-Vztah člověka k prostředí

Dramatická výchova

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
- ovládnout základní mluvní dovednosti a obohacovat slovní zásobu	práce s hlasem (výběr vhodného přednesu, dynamika hlasu, tempo řeči, přizpůsobení konkrétnímu přednesu, jazykolamy, dechová cvičení, jazykové hry), rytmus, střídání napětí a uvolnění, využití loutek, maňásků, dramatických situací - cvičení pozorování, vzájemné poznávání ve skupině	OSV- Poznávací schopnosti

- rozvíjet smyslové vnímání, paměť, pozornost	rytmicko-melodické hry se zpěvy, využití pantomimy, dramatizace písní, nácvik pohádek a scének na školní vystoupení	
- zapojovat se do her, přijímat pravidla hry	dramatické hry, scénky, situační hry, využití pantomimy, hra se zpěvem (vánoční besídka, příležitostná vystoupení) - péče o dobré vztahy, respekt, pomoc	OSV- Mezilidské vztahy
- zapojovat se do her, přijímat pravidla hry	navázání kontaktu s druhými, spolupráce ve skupině při tvorbě jevištní situace, vstup do role, typová postava - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci	OSV- Mezilidské vztahy
- přirozeně jednat v jednoduchých rolích	situační hry	
- spolupracovat ve skupině na tvorbě jevištní situace, navázat kontakt s druhými	naslouchání spolužákům, modelové situace ze života, scénky každodenního života, kolektivní hry, respekt ve skupině (příležitostné vystupování a reprezentace školy, vánoční besídka) - verbální i nonverbální komunikace v různých situacích, řešení konfliktů	OSV- Komunikace
- rozvíjet schopnost vcítit se do role	řízený dialog, orientace v prostoru, dramatizace známých pohádek, situačních problémů (chování v divadle, dopravních prostředcích...)	
- poznat základní divadelní druhy	základní dramatické žánry (balet, muzikál, činohra, opera), vnitřní prožitek žánru, využití školních představení	

4.7 Tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je integrovaným předmětem, který byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Zahrnuje v sobě vzdělávací okruhy Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, jejíž součástí je Zdravotní tělesná výchova, která může být zařazena jako alternativa u žáků se zdravotním omezením.

Očekávané výstupy ze vzdělávacího okruhu Výchova ke zdraví plní všichni žáci, upevňují si dovednosti a znalosti vedoucí k prevenci a aktivní péči o duševní a tělesné zdraví.

Vzdělávací okruh Tělesná výchova rozvíjí a posiluje pohybovou aktivitu žáku, přispívá ke správnému držení těla, k fyzické zdatnosti, výkonnosti a schopnosti zapojovat se do kolektivních činností. Žáci si utváří pohybové návyky dle svých možností, získávají cenné zkušenosti v oblasti bezpečnosti při pohybových aktivitách. V případě, že žák není vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopen plnit očekávané výstupy z Tělesné výchovy, plní výstupy Zdravotní tělesné výchovy na základě doporučení lékaře. Zařazujeme taková cvičení, která nejsou kontraindikací aktuálního zdravotního stavu. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení. Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

Předpokladem je dostatečné moderní a bezpečné vybavení cvičebny. Důležitou součástí tělesné výchovy jsou také vycházky, sportovní soutěže, turistika, plavání či relaxace v solné jeskyni.

Vyučuje se jako samostatný předmět s celkovou časovou dotací 3 hodiny týdně.

Výuka probíhá ve cvičebně, ve třídě, na školní zahradě, na plaveckém bazénu, při sportovních akcích mimo školu atd.

Výuka probíhá skupinově i individuálně.

Hodnocení:

Tento předmět se bude hodnotit podle individuálních zdravotních možností žáka, dle jeho snahy a přístupu k tomuto předmětu.

Mezipředmětové vztahy:

Výuka prolíná předměty Výpočetní technika (využití CD nosičů při cvičení, vyhledávání informací na internetu), Hudebně dramatická výchova (hudebně pohybové aktivity), Rodinná výchova (péče o zdraví své a blízkých, správná výživa).

Do předmětu Tělesná výchova jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- canisterapie
- hiporehabilitace
- muzikoterapie
- orofaciální stimulace
- stimulace ve snoezelenu
- podpora pohybového vývoje
- koncept Bazální stimulace
- plavecký výcvik

V rámci canisterapie a hiporehabilitace nacvičujeme respektování potřeb svých i potřeb zvířete, různé motorické dovednosti (aportování, přetahování lanem, podlézání pod psem, opičí dráha, slalom, plazení, přelézání, přeskokování, česání psa, nasazování obojku, zapínání vodítka, jízda na koni, hřebelcování, krmení koně, nasazování uzdy, opratí a sedla) a polohování. V rámci muzikoterapie provádíme rozvoj hrubé i jemné motoriky, rozvoj pohybové koordinace a základní taneční pohybové dovednosti. V rámci orofaciální stimulace provádíme uvědomění si vztahu polohy těla a hlavy (čelistí) a správného dýchání. V rámci stimulace ve snoezelenu a bazální stimulace provádíme takové činnosti, které pomohou žáka zaktivovat (vibrace, míčkování a podpora motorických funkcí), které ho uvolní (relaxační techniky, aromaterapie, kartáčování, masáže). V rámci podpory pohybového vývoje provádíme takové činnosti, které napomohou stimulovat vestibulární aparát, zlepši koordinovanost pohybů a zlepši svalové napětí ve svalech. Plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce pomáhá zlepšit koordinaci, posílit svalstvo, zlepšit správné držení těla a uvolnit svaly.

Do předmětu Tělesná výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezového tématu:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují i utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- přiměřeně pečuje o své tělo a zdraví,
- má k pohybu kladný vztah.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k radosti z pohybu a pozitivně ho motivuje,
- zohledňuje individuální schopnosti a možnosti žáka.

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- umí poskytnout základy první pomoci a přivolat pomoc v případě úrazu,
- nevzdává se při prvním neúspěchu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- seznámí žáka se základy poskytnutí první pomoci a způsobem přivolání pomoci,
- motivuje pozitivně i v případě žákova neúspěchu.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základní pojmy tělocvičné terminologie,
- zná základní pravidla sportovních činností, kterých se zúčastňuje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí žákovu slovní zásobu,

- seznamuje žáky s pravidly her a sportovních činností.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá své chování a je tolerantní vůči ostatním,
- chová se dle pravidel slušného chování,
- při veškerých aktivitách dodržuje pravidla fair-play.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování,
- učí žáky pravidlům fair-play,
- rozvíjí toleranci.

Kompetence k ekonomickému jednání v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- neničí a svévolně nepoškozuje vybavení tělocvičny a jiných prostor,
- zachází šetrně s pomůckami a sportovním náčiním.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede ke správnému ekonomickému využívání sportovního náčiní a pomůcek,
- učí žáky neničit zařízení a vybavení tělocvičny a tříd.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	Výchova ke zdraví	
	1. Zdraví a jeho ochrana	
- chránit své zdraví, uplatňovat základní hygienické a jiné zdravotně preventivní návyky	ochrana zdraví, tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví -moje tělo	OSV- Sebepoznání a sebezpečení
- dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví svoje ani druhých	zásady bezpečného chování a ochrany zdraví (v dopravě, ve škole, při zájmových činnostech)	
- objasnit vliv životního prostředí na zdraví lidí	činitelé ovlivňující zdraví – životní prostředí, životní styl, rizika ohrožující zdraví, výživa a stravovací návyky, pohybové aktivity - prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- znát negativní důsledky sociálně patologických	ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, úrazy; prevence rizikového	

jevů a chránit se před nimi	sexuálního chování	
- předvést v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	modelové situace a praktické ukázky odmítání návykových látek - nácvik schopností rozeznat nebezpečí a rizikové situace	OSV- Poznávací schopnosti
	2. Vztahy mezi lidmi	
- uplatňovat osvojené dovednosti komunikativní obrany proti manipulaci, šikaně, agresi a sexuálnímu zneužívání	bezpečné chování v sociálním kontaktu s vrstevníky a s cizími lidmi, formy sexuálního zneužívání, šikana, násilí	
- chápat význam dobrého soužití pro vytváření společných mravních zásad a pravidel chování v rodině	vztahy a pravidla v soužití mezi lidmi; vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, manželství a rodičovství; mezilidské vztahy a komunikace, respektování sebe sama a druhých, chování podporující dobré vztahy - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, spolupráce	OSV- Mezilidské vztahy
	3. Zdravý způsob života	
- využívat osvojené relaxační a kompenzační techniky a sociální dovednosti k překonání únavy a regeneraci organismu	režim dne, sociální dovednosti pro zvládnání únavy a stresu; relaxace, kompenzační techniky, význam pohybu a sportu - dovednosti zvládnání stresových situací, dobrý vztah k sobě	OSV- Psychohygiena
- dodržovat zdravé stravovací návyky a podle možností uplatňovat zásady správné výživy	zásady správného stravování, výživa, specifické druhy výživy, poruchy přijímání potravy	
	4. Podpora zdraví	
- správně pojmenovat základní části lidského těla	základní anatomie lidského těla; jednotlivé orgánové soustavy, základní funkce orgánů v těle	
- specifikovat zdravotní obtíže v rámci svých možností	nemoci a jejich příznaky – osvojení podávání léků, zneužívání léků, prevence onemocnění, prevence HIV/AIDS	
- vědět, jak se chovat u lékaře, v nemocnici, lékárně	modelové situace – návštěva lékaře – komunikace v ordinaci, lékárně, nemocnici; preventivní a lékařská péče	
- ošetřit drobné poranění, umět přivolat první pomoc	základy první pomoci, základní ošetření - hledání pomoci při potížích	OSV- Psychohygiena
	5. Rizika ohrožující zdraví	
- řídit se pokyny odpovědných osob	mimořádné události – živelní pohromy, krizové situace, evakuace osob, chování v úrazu	

v případě mimořádných událostí		
- použít důležitá telefonní čísla	krizová čísla, činnost integrovaného záchranného systému	
- uplatňovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	bezpečnost a ochrana zdraví na pracovištích a při práci v domácnosti	
	Tělesná výchova	
	1. Činnosti ovlivňující zdraví	
- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	příprava organismu – před pohybovou činností, uklidnění po skončení činnosti, protahovací cvičení	
- zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla	význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, délka a intenzita pohybu, pohybové činnosti a hry, rekreační sport	
- zdokonalovat základní pohybové dovednosti, zlepšovat a udržovat úroveň pohybových schopností	rozvoj silových a koordinačních schopností, rozvoj rychlosti a vytrvalosti; pohybové schopnosti v různých prostředích (plavání, hry ve vodě, turistika, hry ve sněhu)	
- dodržovat základní zásady bezpečnosti a hygienické návyky při pohybových aktivitách	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech; spontánní pohybová aktivita; vhodný oděv a obuv ve specifických prostředích	
- využívat základní kompenzační techniky a uplatňovat osvojené způsoby relaxace	zdravotně zaměřené činnosti (správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení)	
	2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
- usilovat o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti v souladu s individuálními předpoklady	nápodoba pohybů, rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky	
- aplikovat osvojované pohybové dovednosti ve hře, v soutěži, při rekreačních činnostech	základy gymnastiky (průpravná cvičení), cvičení s náčiním a náradím, úpolová cvičení (přetahy, přetlaky); základy atletiky (průpravné atletické činnosti, běhy, skok do dálky, do výšky, hod kriketovým míčkem) - organizace vlastního času	OSV- Seberegulace a sebeorganizace
- ovládat základní herní činnosti jednotlivce a dodržovat spolupráci v družstvu při kolektivních hrách	pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního a netradičního náčiní, bez náčiní, motivační a napodobivé hry, modifikace osvojených pohybových her	
- dodržovat pravidla her	základy sportovních her (průpravné hry),	

a soutěží	základní manipulace s herním náčiním, hry se zjednodušenými nebo upravenými pravidly, základní herní činnosti jednotlivce - sebeovládání	OSV- Seberegulace a sebeorganizace
- uplatňovat zásady ekologického chování v přírodě a bezpečného chování v silničním provozu	turistika a pobyt v přírodě, chůze a pohyb v terénu, pohybové činnosti v přírodě, ochrana přírody, netradiční pohybové činnosti - vztahy člověka k prostředí, k okolí	ČŽP – Vztah člověka k prostředí
	3. Činnosti podporující pohybové učení	
- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	základní organizační činnosti v TV; komunikace v TV (smluvené povely a signály), základní odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností	
- rozlišit nesportovní chování	zásady jednání a chování – fair play, olympijské symboly	
- znát základní zásady poskytování první pomoci	první pomoc při sportovních úrazech	
	Zdravotní tělesná výchova	
	1. Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení	
- uplatňovat správné držení těla v různých polohách a pracovních činnostech	pohybový režim podle konkrétního zdravotního oslabení, dechová cvičení, prevence a korekce svalových disproporcí	
- dodržovat správné cvičební polohy	správné držení těla, kontraindikace zdravotních oslabení	
	2. Speciální cvičení	
- zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	posílení pohybového systému, oběhového a dýchacího systému, prevence obezity, posílení smyslových a nervových funkcí, brát ohled na neuropsychická onemocnění	
- osvojit si základní techniku speciálních cvičení	pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení	
- zařazovat kompenzační cvičení do svého pohybového režimu	průpravné, kondiční a koordinační cvičení, koncentrační a postřehové cvičení, kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení	

4.8 Rodinná výchova:

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Rodinná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Odborné zaměření, ze vzdělávacího okruhu Rodinná výchova. Vyučuje se jako samostatný předmět. Celková časová dotace předmětu jsou 3 hodiny. Výuka probíhá ve škole ve třídě a mimo školu – výstavy, přednášky, knihovna.

V Rodinné výchově se žáci učí zásadám správného rodinného života, manželství a rodičovství. Rozvíjí si sociální adaptaci, uvědomují si svá práva a povinnosti, učí se, jak se chovat v krizových situacích. Předmět Rodinná výchova dává žákům základy dovedností a znalostí v oblasti správné funkce rodiny, partnerských a mezilidských vztahů. Žáci získávají informace o ekonomické stránce řízení domácnosti. Prioritou tohoto předmětu je seznámit žáka s jeho fyzickou i psychickou stránkou a biologickými zákonitostmi.

Výuka probíhá skupinově i individuálně.

Hodnocení:

Tento předmět se bude hodnotit dle přístupu žáka k tomuto předmětu a jeho snahy.

Mezipředmětové vztahy:

Výuka prolíná předměty Výpočetní technika (práce s interaktivní tabulí, vyhledávání informací na internetu), Občanská výchova, Tělesná výchova, Práce v domácnosti.

Do předmětu Rodinná výchova jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- canisterapie
- hiporehabilitace
- muzikoterapie
- plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce
- koncept Bazální stimulace

Canisterapie a hiporehabilitace nám umožní seznámit se s částmi lidského těla na příkladu zvířat a v příjemném a obohacujícím kontaktu s nimi. Obě tyto terapie příznivě působí i na pohybové dovednosti žáků. V kontaktu se zvířaty se žáci zklidní, uvolní a zlepší svoji schopnost komunikace. Muzikoterapií navodíme u žáků relaxaci, příjemnou a uklidňující atmosféru a vytvoříme tak ideální podmínky pro další činnosti. V rámci plaveckého výcviku nebo pobytu ve vířivce se žáci učí pravidlům chování a nebezpečí pohybů u vody a ve vodě, dále se seznamují jak trávit volný čas a jakým způsobem relaxovat. Žáci se seznamují v rámci konceptu Bazální stimulace se svým tělem.

Do předmětu Rodinná výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- teoretické poznatky dovede užívat v praxi,
- rozvíjí svůj zájem o předmět a pochvala jej motivuje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zpestřuje teoretickou výuku praktickými činnostmi,
- využívá vhodných výukových pomůcek,
- obměňuje způsob a systém motivace,
- neustálým opakováním učiva fixuje u žáků jejich znalosti.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- hledá vhodné způsoby řešení problémů,
- za svá rozhodnutí dokáže nést důsledky,
- dokáže požádat o pomoc jinou osobu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- simuluje situace, které rozvíjejí u žáka samostatnost při řešení problémů,
- vede žáka k zodpovědnosti,
- informuje žáka o možnostech požádat o pomoc v případě potřeby,
- učí žáka pokračovat v činnosti i v případě nezdaru.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dokáže komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem - ústní, písemnou či jinou formou,
- rozumí obsahu sdělení a dokáže na ně adekvátně reagovat,
- své nálady, pocity a prožitky vyjadřuje vhodným způsobem.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka ke správnému používání verbální a neverbální komunikace,
- učí žáka vhodně reagovat na různé životní situace,
- učí žáka zvládat své emoce,
- vytváří formou her a soutěží modelové situace ve třídě.

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní interpersonální znalosti,
- řídí se pravidly slušného a společenského chování,
- chová se zodpovědně k sobě i k druhým,
- je informován o nebezpečí možného fyzického i psychického zneužívání.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- učí žáka základům slušného chování,
- vede žáka k zodpovědnosti vůči své osobě i ostatním lidem,
- informuje žáky o možném nebezpečí fyzického i psychického zneužívání,
- upevňuje u žáka jeho sebedůvěru prostřednictvím modelových situací,
- umožňuje žákům jednat a rozhodovat individuálně a také v rámci kolektivu.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- respektuje základní práva a povinnosti občanů,
- využívá osvojené návyky a dovednosti,
- je schopen spolupracovat s ostatními,
- dodržuje zdravý životní styl, chrání své zdraví i životní prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- seznamuje žáky s právy a povinnostmi občanů,
- vytváří u žáků správné návyky a dovednosti,
- vede žáky ke spolupráci s ostatními,
- učí žáky zdravému životnímu stylu, péči o své zdraví a ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- plní své povinnosti, je schopen spolupráce,
- respektuje práci svou i práci ostatních,
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, hygieny práce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- utváří u žáka základní manuální dovednosti,
- učí žáka vážit si své práce i práce druhých,
- seznamuje žáky se zásadami bezpečnosti a užíváním ochranných pomůcek,
- pozitivně motivuje k práci.

Kompetence k ekonomickému jednání v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zachází šetrně s pomůckami a vybavením školy,
- zná hodnotu peněz a umí s nimi efektivně hospodařit.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky základům recyklace a šetrnému přístupu k životnímu prostředí,
- seznamuje žáky s významem a hodnotou peněz,
- dává žákům informace o domácím hospodaření.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
- být seznámen s podmínkami pro uzavření manželství	výběr životního partnera, formování vztahů, fyzické, psychické, ekonomické, legislativní předpoklady pro založení rodiny - vzájemné poznávání - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc, lidská práva jako regulativ vztahů	OSV- Poznávací schopnosti OSV- Mezilidské vztahy
- mít povědomí o funkci rodiny ve společnosti	rodina jako základ společnosti, typy rodiny (úplná, neúplná rodina) systém hospodaření v rodině, sestavování rozpočtu rodiny, zdroje příjmů - chování podporující dobré vztahy - řešení problémů	OSV- Mezilidské vztahy OSV-Rozvoj schopností poznávání
- rozlišovat postavení jednotlivých členů v širší rodině	blízcí příbuzní, úloha matky a otce, jedináček, sourozenci, sourozenecký vztah, soužití více generací, generační vztahy, práva a povinnosti členů rodiny	
- být seznámen s náhradní rodinnou péčí	náhradní rodinná péče (osvojení, pěstounská péče)	
- být informován o možnostech pomoci v případě osobního ohrožení	důležitá telefonní čísla, krizové linky, poradny, správné chování v krizových situacích – požár, zemětřesení, povodně - sebeovládání, zvládání zátěžových a krizových situací	OSV- Seberegulace a sebeorganizace
- mít základní poznatky z oblasti biologie člověka	základy stavby lidského těla – lebka a základní kosti, hlavní svaly, pokožka, plíce, srdce, játra, ledviny, žaludek, střeva, pohlavní ústrojí, základní smysly - cvičení dovedností zapamatování - prostředí a zdraví	OSV-Rozvoj schopností poznávání ČŽP-Vztah člověka k prostředí
- být informován o důležitosti prevence a dodržování preventivních opatření	zdraví ohrožující rizika, pravidla silničního provozu, účastníci silničního provozu (chodec, cyklista., motorista)	

	- řešení problémů	OSV-Rozvoj schopnosti poznávání
- umět do denního režimu zařadit odpočinek a relaxaci	režim dne, pohybové aktivity, sport, aktivní činnost a odpočinek, relaxace - organizace vlastního času (harmonogram dne)	OSV- Seberegulace a sebeorganizace
- být informován o nevhodném a rizikovém chování a jeho důsledcích	nebezpečí přeceňování vlastních sil, poruchy v mezilidských vztazích, prevence kriminality - vztahy ve skupině/třídě (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)	OSV- Mezilidské vztahy
- uvědomovat si nebezpečí související s nebezpečnými návyky	důsledky poruch chování, alkoholismu, braní drog, trestná činnost, druhy trestů, ochranná léčba	
- být informován o bezpečném sexuálním životě a důsledcích rizikového sexuálního chování	sexuální život, funkce pohlavních orgánů, nebezpečí předčasného pohlavního styku a jeho důsledky	
- být seznámen se způsoby ochrany před pohlavně přenosnými chorobami	význam antikoncepce, sexuálně přenosné nemoci, důležitost pravidelných návštěv u gynekologa	
- znát význam a důležitost rodičovství	početí, těhotenství, životospráva těhotné ženy, porod, šestinedělí, pravidelná lékařská péče, nebezpečí potratu, role matky, role otce, etapy vývoje dítěte	
- seznámit se se základním vybavením domácnosti	základní domácí spotřebiče, nábytek, podlahové krytiny, domácí elektronika, dekorace bytu, vybavení jednotlivých pokojů	
- poznat funkci jednotlivých bytových prostor	byt a jeho funkce, části bytu, zařízení bytu dle potřeb členů rodiny, bydlení v rodinném domě, rekreační bydlení (chata, chalupa)	
- používat příslušné prostředky a přístroje v péči o domácnost a dodržovat bezpečnostní předpisy při zacházení s nimi	seznámení s bezpečným zacházením s domácími přístroji, vhodná manipulace s čisticími prostředky, zásady bezpečného užívání elektrických i elektronických spotřebičů	

4.9 Práce v domácnosti

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Práce v domácnosti vznikl ze vzdělávací oblasti Odborné činnosti. Vede k utváření odborných kompetencí pro výkon pracovních činností. Cílem tohoto předmětu je připravit žáka na smysluplný osobní, občanský i pracovní život.

Vyučovací předmět Práce v domácnosti v sobě zahrnuje učivo:

1. **Provoz a údržba domácnosti**
2. **Příprava pokrmů.**

Vyučuje se jako samostatný předmět, s časovou dotací 6 hodin týdně. Výuka probíhá převážně v prostorách školy, ve školní jídelně, ve cvičné kuchyňce, v obchodech, na školním pozemku nebo v terénu (praktické činnosti), ale může být realizována i v kmenových třídách nebo v počítačové učebně (teoretická část).

1. **Provoz a údržba domácnosti** se zaměřuje na praktický nácvik jednoduchých pracovních postupů potřebných pro běžný život, využívání získaných dovedností v péči o domácnost. Žáci prakticky nacvičují základní úklidové práce, osvojují si jednoduché pracovní postupy v péči o prádlo a ukládání šatstva, seznamují se se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v domácnosti, prakticky i teoreticky se učí třídit odpady a vztahu k životnímu prostředí. Získávají základní pracovní dovednosti a návyky, seznamují se s používáním vhodných jednoduchých nástrojů a přístrojů. Součástí výuky bude také vytváření pozitivního vztahu k práci a odpovědnému přístupu k vlastní činnosti.
2. **Příprava pokrmů** se zaměřuje na získávání praktických dovedností a technologických postupů při přípravě pokrmů. Žáci se učí zacházet s různými druhy potravin, kuchyňského inventáře a kuchyňských spotřebičů, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Nedílnou součástí výuky je snaha o zafixování a zautomatizování dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Cílem tohoto předmětu je zlepšování a upevňování již získaných dovedností a znalostí v základním vzdělávání při přípravě pokrmů, co největší samostatnosti při nakupování, správného skladování a zpracování potravin, správného stolování a zásad společenského chování.

Výuka probíhá ve skupinách, frontálně i individuálně. Vyučovací metody vycházejí z didaktických zásad – zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti.

Hodnocení předmětu:

Kritériem bude samostatnost žáka, jeho přístup k práci a míra splnění očekávaných výstupů.

Mezipředmětové vztahy:

Praktické činnosti a základy ručních prací (používání vhodných jednoduchých nástrojů a přístrojů, léčivé byliny, jedovaté byliny, třídění odpadu, ochrana životního prostředí), Rodinná výchova (dělba práce v domácnosti), Matematika (vážení, rozdělení pokrmů, nákup), Jazyková komunikace (sociální čtení, globální čtení, seznam potravin, čtení receptů), Občanská výchova (vhodné způsoby při stolování, etiketa), Výpočetní technika (recepty

z internetu, práce s interaktivní tabulí při vizualizaci receptů, kuchyňského náčiní či procesních schémat formou AAK).

Do předmětu Práce v domácnosti jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- alternativní a augmentativní komunikace
- ergoterapie
- koncept Bazální stimulace
- plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

Alternativní a augmentativní komunikace využívá vizualizovaných procesních schémat k zvládnutí jednotlivých pracovních postupů při zpracování, nakupování a skladování potravin. Ergoterapie učí správnému používání nástrojů při různých hendikepech a snaží se o co největší možnost zařazení do denního procesu. V rámci konceptu Bazální stimulace zde rozvíjíme orální a čichové podněty. V plaveckém výcviku a pobytu ve vířivce se žáci učí skládat a ukládat prádlo v šatně.

Do předmětu jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí,
- využívá získané zkušenosti v praktických situacích,
- používá vhodné pomůcky při práci i v běžném životě.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- respektuje individuální zvláštnosti, možnosti i osobní vlastnosti žáků,
- postupuje od jednodušších činností ke složitějším,
- fixuje již naučené dovednosti a návyky,
- umožňuje žákům používat vhodné nástroje,
- vytváří algoritmy a vizualizovaná procesní schémata k zvládnutí jednotlivých pracovních postupů při zpracování, nakupování a skladování potravin - AAK

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů,
- pracuje a nenechá se při řešení problému odradit nezdarem,
- ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů,

- využívá pozitivní motivace,
- bývá nápomocen žákovi v individuálních i kolektivních činnostech.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozšiřuje svou slovní zásobu v oblasti pracovních pomůcek, učí se popsat postup práce,
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci.
- v případě potřeby používá AAK

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie,
- vytváří takové situace, aby žák co nejlépe pracoval a komunikoval s ostatními
- nabízí žákovi možnost komunikovat formou AAK

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku, pracuje podle pokynů a uplatňuje osvojené dovednosti a postupy,
- učí se orientovat v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování,
- učí se jednat zodpovědně vůči vlastní i druhé osobě,
- poznává krizové situace a situace ohrožující život a přiměřeně na ně reaguje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci,
- umožňuje žákům jednat a rozhodovat individuálně a také v rámci kolektivu,
- učí žáka základům slušného chování,
- upevňuje u žáka jeho sebedůvěru prostřednictvím modelových situací,
- nacvičuje a prakticky trénuje jednání a chování v krizových situacích,
- v případě potřeby vypracovává procesní schémata jednotlivých činností a vizualizuje je prostřednictvím AAK

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pomáhá druhým,
- chrání své zdraví i zdraví druhých lidí, učí se chránit životní prostředí,
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a respektuje společenské normy a pravidla soužití.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky ke spolupráci v kolektivu,
- vede k úctě k životu, k přírodě a zachování zdravého životního stylu,
- upozorňuje na nevhodné chování a řeší vztahy mezi žáky a vztahy v kolektivu třídy.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- osvojuje si základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti,
- učí se chápat význam práce a vlastního zapojení do pracovního procesu,
- chápe slovo povinnost, je schopen spolupráce, respektuje práci druhých.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu výsledků práce,
- vede žáky ke spolupráci v kolektivu a vzájemné pomoci,
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky,
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch,
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů,
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá,
- zadává žákům takové úkoly, u kterých je reálné jejich celkové dokončení,
- kladně motivuje žáka.

Kompetence k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami a nástroji,
- pod vedením učitele používá osobní ochranné pracovní prostředky podle prováděných činností,
- upozorňuje na možné nebezpečné situace,
- má snahu podílet se na vytváření bezpečného pracovního prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti,
- vede žáky k automatickému chování při dodržování hygienických zásad,
- vštěpuje nutnost používání ochranných prostředků při práci,
- vytváří vhodné pracovní prostředí.

Kompetence usilování o kvalitu práce, výrobků a služeb

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje podle instrukcí nebo návodu, případně za pomoci druhé osoby,
- učí se pracovat v souladu s technologickými předpisy a uplatňovat pracovní návyky,
- vybírá si správné pracovní nástroje, pomůcky a technické vybavení, kuchyňské vybavení podle vykonávané činnosti a správně je používá,
- přijímá posouzení výsledku své práce.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- učitel využívá názorných pomůcek tak, aby žáci mohli co v největší míře pracovat samostatně,
- seznamuje žáky s technologickými předpisy a pracovními postupy,

- vede žáky ke správnému užívání kuchyňského vybavení,
- kladně vyzdvihuje výsledky práce žáků.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
	1. Provoz a údržba domácnosti	
- používat jednoduché pracovní postupy a techniky v péči o domácnost	rozdělení prací v domácnosti, jednoduché pracovní operace a postupy, drobné domácí údržbářské práce - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci	OSV- Mezilidské vztahy
- vybrat vhodné nástroje, přístroje a nářadí podle zamýšlené činnosti a bezpečně s nimi zacházet	pracovní pomůcky a prostředky, jejich funkce a využití, bezpečnost v domácnosti, zásady pro zajištění bezpečnosti malých dětí -návčik schopností rozeznat nebezpečí a rizikové situace	OSV- Poznávací schopnosti
- provádět jednoduchý úklid domácnosti	organizace úklidu, základní požadavky na zařízení a vybavení bytu, domácí práce v průběhu dne, uspořádání věcí v domácnosti, odpadové hospodářství (třídění odpadu), pěstování návyků nezbytných pro každodenní žádoucí jednání vůči životnímu prostředí - zajišťování ochrany životního prostředí v obci, řešení odpadového hospodářství, vliv jednání lidí na prostředí	ČŽP -Vztah člověka k prostředí
- bezpečně zacházet se základními čisticími prostředky	úklidové a čisticí prostředky, zásady ukládání čisticích prostředků, základní symboly používané k označení chemických přípravků, ekologické varianty čisticích prostředků - vliv jednání lidí na prostředí a zdraví	ČŽP- Vztah člověka k prostředí
- pracovat s běžnými domácími přístroji a provádět jejich údržbu	obsluha základních technických prostředků používaných v domácnosti, bezpečná obsluha spotřebičů, zásady ukládání čisticích pomůcek - návčik schopností rozeznat nebezpečí a rizikové situace	OSV- Poznávací schopnosti
- zvládnout základní údržbu oděvů a prádla	údržba oděvů a textilií (praní, žehlení, drobné opravy), základní symboly označující způsob péče o šatstvo, praktický trénink praní prádla v automatické pračce, praktický trénink třídění prádla dle způsobu praní a barev, druhy pracích prostředků (namáčení, praní, aviváž),	

	bezpečnostní zásady při žehlení, praktický trénink skládání prádla, způsoby ukládání prádla - vliv jednání lidí na prostředí a zdraví	ČŽP-Vztah člověka k prostředí
- pečovat o pokojové rostliny a využívat květiny k výzdobě bytu	ošetřování pokojových rostlin a aranžování	
2. Příprava pokrmů		
Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy
- orientovat se v základním vybavení kuchyně	základní vybavení kuchyně, seznámení s vybavením cvičného pracoviště, inventář pro přípravu pokrmů a jeho uložení, inventář pro stolování a jeho uložení - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění koncentrace; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- bezpečně obsluhovat základní spotřebiče	bezpečnost při práci s technikou v kuchyni - nácvik schopností rozeznat nebezpečí a rizikové situace	OSV- Poznávací schopnosti
- připravit jednoduché pohoštění a pokrm	denní stravovací režim, zdravá výživa, příprava pokrmů (výběr, nákup a skladování potravin), rozvaha co koupit pro daný recept, praktický trénink základních tepelných úprav pokrmů, studená a teplá kuchyně - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a koncentrace;	OSV- Rozvoj schopnosti poznávání
- dodržovat zásady správného stolování a společenského chování u stolu	prostírání stolu, úprava stolu k různým příležitostem, ozdobné prvky, společenské zásady při stolování - praktický trénink	
- dodržovat základní hygienické a bezpečnostní předpisy při práci	zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s potravinami, osobní hygiena při vaření, hygiena pracoviště - praktický trénink úklidu cvičné kuchyně, odpadové hospodářství – třídění odpadu - řešení odpadového hospodářství	ČŽP-Vztah člověka k prostředí
- poskytnout první pomoc při drobném poranění a přivolat pomoc při vážnějším poranění	praktický trénink první pomoci při úrazech v kuchyni, důležitá telefonní čísla - nácvik schopností rozeznat nebezpečí a rizikové situace	OSV- Poznávací schopnosti

4.10 Praktické činnosti a základy ručních prací

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Praktické činnosti a základy ručních prací v sobě zahrnuje široké spektrum aktivit, které komplexně rozvíjejí osobnost žáka. Je součástí vzdělávacího okruhu Odborné činnosti. Obsahem předmětu jsou rukodělné a zahradnické práce. Vyučuje se jako samostatný předmět s celkovou časovou dotací 6 hodin týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách, ve školních dílnách (dřevařské a keramické) a na školním pozemku, kde se žáci sezónně věnují zahradnickým činnostem. Žáci jsou vzděláváni i mimo areál školy. Pravidelně navštěvují mimoškolní kroužek, kde pracují s keramickou hlinou pod odborným vedením specializovaných pedagogů. Příležitostně navštěvují tematické výstavy, jejichž součástí jsou rukodělné programy.

Vyučovací předmět Praktické činnosti a základy ručních prací se zaměřuje na získávání praktických dovedností a technologií potřebných v běžných životních situacích. Žáci se učí zacházet s různými druhy předmětů a materiálů, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se algoritmům a procesům pracovních činností. Nedílnou součástí výuky je snaha o zafixování a zautomatizování dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Výuka probíhá ve skupinách i frontálně.

Hodnocení předmětu:

Kritériem bude samostatnost žáka, jeho přístup k práci a míra splnění očekávaných výstupů.

Mezipředmětové vztahy:

Jazyková komunikace (popis pracovního postupu), Matematika (měření), Výpočetní technika (vyhledávání nápadů a informací na internetu), Výtvarná výchova (estetická stránka výrobků), Rodinná výchova, Práce v domácnosti (využití vypěstované zeleniny při vaření).

Do předmětu Praktické činnosti a základy ručních prací jsou začleněny prvky systému ucelené rehabilitace:

- ergoterapie
- alternativní a augmentativní komunikace (AAK)
- plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

V rámci ergoterapie učíme žáka vyjádřit sebe sama. Cílem je seberealizace žáka a jeho nalezení místa ve společnosti. V rámci AAK vytváříme procesní schémata, kterými vizualizujeme postup různých pracovních činností. V plaveckém výcviku a pobytu ve vířivce se žáci učí skládat a ukládat prádlo v šatně.

Do předmětu jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Člověk a životní prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových a odborných kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá vhodné pomůcky při práci i v běžném životě,
- pojmenovává nástroje, pomůcky a jednotlivé pracovní činnosti,
- uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí,
- využívá získané zkušenosti v praktických situacích.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- respektuje individuální zvláštnosti, možnosti i osobní vlastnosti žáků,
- postupuje od jednodušších činností ke složitějším,
- fixuje již naučené dovednosti a návyky,
- umožňuje žákům používat vhodné nástroje,
- vytváří algoritmy a vizualizovaná procesní schémata k zvládnutí jednotlivých pracovních postupů.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- promyslí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů,
- pracuje a nenechá se při řešení problému odradit nezdarem,
- ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů,
- bývá nápomocen žákovi v individuálních i kolektivních činnostech,
- využívá pozitivní motivace, umožňuje každému žákovi zažít úspěch, vytváří u žáků pozitivní vztah k práci.

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozšiřuje svou slovní zásobu v oblasti pracovních pomůcek, učí se popsat postup práce,
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci,
- v případě potřeby používá AAK.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie,
- vytváří takové situace, aby žák co nejlépe pracoval a komunikoval s ostatními,
- nabízí žákovi možnost komunikovat formou AAK.

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku, pracuje podle pokynů a uplatňuje osvojené dovednosti a postupy,
- učí se orientovat v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování,
- učí se jednat zodpovědně vůči vlastní i druhé osobě,
- poznává krizové situace a situace ohrožující život a přiměřeně na ně reaguje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci,
- v případě potřeby vypracovává procesní schémata jednotlivých činností a vizualizuje je prostřednictvím AAK,
- nacvičuje a prakticky trénuje jednání a chování v krizových situacích,
- vede žáky k odpovědnosti za kvalitu vykonané práce.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pomáhá druhým,
- chrání své zdraví i zdraví druhých lidí,
- učí se chránit životní prostředí,
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a respektuje společenské normy a pravidla soužití.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k toleranci a učí ho etiketě,
- vede žáky ke spolupráci v kolektivu,
- vede k úctě k životu, k přírodě a zachování zdravého životního stylu,
- upozorňuje na nevhodné chování a řeší vztahy mezi žáky a vztahy v kolektivu třídy.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- osvojuje si základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti,
- učí se chápat význam práce a vlastního zapojení do pracovního procesu,
- chápe slovo povinnost, je schopen spolupráce, respektuje práci druhých,
- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami,
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění,
- přijímá posouzení výsledku své práce.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu výsledků práce,
- vede žáky ke spolupráci v kolektivu a vzájemné pomoci,

- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky,
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch,
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů,
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá,
- zadává žákům takové úkoly, u kterých je reálné jejich celkové dokončení,
- kladně motivuje žáka.

Kompetence k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami a nástroji,
- pod vedením učitele používá osobní ochranné pracovní prostředky podle prováděných činností,
- má snahu podílet se na vytváření bezpečného pracovního prostředí,
- žák dodržuje hygienické zásady.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti,
- vede žáky k automatickému chování při dodržování hygienických zásad,
- vštěpuje nutnost používání ochranných prostředků při práci,
- vytváří vhodné pracovní prostředí.

Kompetence usilování o kvalitu práce, výrobků a služeb

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje podle instrukcí nebo návodu, případně za pomoci druhé osoby,
- učí se pracovat v souladu s technologickými předpisy a uplatňovat pracovní návyky,
- vybírá si správné pracovní nástroje, pomůcky a technické vybavení, podle vykonávané činnosti a správně je používá,
- přijímá posouzení výsledku své práce.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- učitel využívá názorných pomůcek tak, aby žáci mohli co v největší míře pracovat samostatně,
- seznamuje žáky s technologickými předpisy a pracovními postupy,
- vede žáky ke správnému užívání pracovních nástrojů, pomůcek a technického vybavení,
- kladně vyzdvihuje výsledky práce žáků.

Kompetence dle zaměření školy

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pečuje o oblečení
- seznamuje se s jednoduchou textilní tvorbou
- orientuje se v základech pěstitelství, využívá vypěstovaných plodin
- pozná základní dílenské nástroje a pomůcky a s dohledem provádí jednoduché činnosti
- osvojuje si základní pracovní dovednosti s keramickou hlinou i jinými materiály
- chápe význam ekologického přístupu a nutnost třídění odpadních materiálů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede k utváření základních manuálních dovedností při manipulaci s oblečením,
- seznamuje s textilní tvorbou a procesními schémata,
- vede k utváření základních manuálních dovedností při manipulaci se zahrádkářským náradím a při pěstování různých druhů rostlin,
- vede k utváření základních manuálních dovedností při manipulaci s předměty, různými materiály a procvičování algoritmů jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích,
- vytváří u žáků cit pro volbu materiálu, provádí pravidelné aktivity, při kterých musí žáci pracovat s ohledem na estetiku a správné pracovní postupy,
- využívá odpadového a přírodního materiálu, přičemž žákům neustále vštěpuje problematiku šetrného přístupu k životnímu prostředí.

Žák by měl:

Výsledky vzdělávání	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat
- mít povědomí o jednoduchých opravách v domácnosti	přitlučení hřebíku, utažení šroubku, výměna žárovky s dopomocí	
- umět pečovat o své oblečení a jeho jednoduchou opravou	pomoc při praní, žehlení, při úklidu prádla, při šití knoflíku, poutka, zašití díry, navléknutí gumy	
- být seznámen s jednoduchou textilní tvorbou	koláže, barvení, batika, savování, práce na tkalcovském stavu	
- seznámit se se základem stehování	procvičování stehování	
- vyzdobit byt k různým příležitostem	výzdoba bytu k Vánocům, Velikonocům, oslavě narozenin, při slavnostních příležitostech	
- mít povědomí o pěstitelském materiálu, náradí a pomůckách	semena, cibuloviny, hlízy, druhy hlín, léčivých bylin, plevele, poznávání rýče, lopaty, motyky, hrábí, sázecího kolíku, konve a dalšího náradí	
- být seznámen se správnou a bezpečnou prací s náradím a pomůckami, umět poskytnout první pomoc při drobném poranění	1. pomoc při drobných poraněních: oděrky, říznutí -zvládání zátěžových a krizových situací	OSV- Seberegulace a sebeorganizace
- mít povědomí o změnách v přírodě během roku,	sledování proměn na školním pozemku, v okolí školy, hrabání listí, sběr léčivých rostlin, stříhání větviček, keřů a stromků, prořezávání stromů	

seznámit se s péčí o školní zahradu	- vztahy člověka k prostředí, k nejbližšímu okolí (aplikace na místní podmínky); vliv prostředí na lidské zdraví, prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví - vzájemné vztahy organismů a prostředí; struktura a funkce ekosystémů; základní podmínky života pole (význam, způsob hospodaření, jejich okolí)	ČŽP- Vztah člověka k prostředí ČŽP- Ekosystémy
- být seznámen s ošetřováním pokojových rostlin	zalévání, kypření, hnojení, rozmnožování - základní podmínky života	ČŽP- Ekosystémy
- osvojit si pěstování některých plodin	upravování půdy, setí ředkviček, bylinek, sázení hrachu, brambor, ošetřování, jednocení, hnojení, sklizení úrody - pole (význam, způsob hospodaření, jejich okolí)	ČŽP- Ekosystémy
- umět vyjmenovat základní dílenské nástroje a pomůcky, seznámit se s jejich bezpečným zacházením	pilky, pilníky, šroubováky, vrtáky, vrtačky, hoblíky, kleště, kladiva, brusné papíry, hřebíky, šrouby, matky, podložky, práce se sádrrou, voskem, sklem, plastem, práce montážní a demontážní	
- osvojovat si základní úkony sedřevem	práce se slovním doprovodem učitele, řezání, smirkování, vrtání, moření, natírání, lakování, zatloukání, šroubování, lepení - les (les v našem prostředí, význam lesa)	ČŽP- Ekosystémy
- seznámit se se základní prací s kovem	práce se slovním doprovodem učitele, práce s drátem: ohýbání, stříhání, tvarování, práce s tenkým plechem: stříhání, tvarování	
- osvojovat si práci s keramickou hlinou a s keramickým střepem	hmatové modelování;tvarování; strukturování povrchu: otiskování, lepení, rytí do zavadlé hlíny; vytváření prořezávaného, odškrabovaného nebo nalepovaného reliéfu; práce s engobou, glazování, práce s barvítky, burelem i jinými oxidy kovů	
- seznámit se s tříděním a ekologickou likvidací odpadových materiálů	pomoc při třídění papíru, PET lahví, skla, elektrického odpadu - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ a způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci, řešení odpadového hospodářství, vliv jednání lidí na prostředí)	ČŽP-Vztah člověka k prostředí

5. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

5.1 Hodnocení žáků

Hodnocení žáků chápeme jako zpětnou vazbu, kterou žáci, jejich zákonní zástupci, ale i pedagogové získávají informace o tom, jak se žákům daří na jejich vzdělávací cestě.

V hodnocení vždy zohledňujeme osobnost každého žáka, jeho individuální možnosti i případné zdravotní, osobní, rodinné a další problémy.

Základním způsobem hodnocení na naší škole je proto hodnocení slovní.

Vysvědčení za první i druhé pololetí má ve všech vyučovacích předmětech podobu slovního hodnocení.

5.1.1 Obecné zásady hodnocení

- Hodnocení směřuje vždy k cíli, kterého chceme vyučováním dosáhnout.
- Hlavním naším cílem je zapojení všech žáků do výuky, postupný rozvoj klíčových kompetencí a motivace žáků pro „celoživotní učení“.
- Upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při ověřování vědomostí a hodnocení dosažené úrovně klíčových kompetencí, ale v celém procesu učení.
- Věnujeme jim individuální pozornost (každý žák musí mít prostor být aktivní a úspěšný).
- Umožňujeme žákům poznání, že se chyba může vyskytovat v každé lidské činnosti, ale může mít však pro člověka různé následky podle své závažnosti.
- Hodnocení by mělo být pro žáky motivující, mělo by vést k podpoře sebedůvěry žáka.
- Součástí procesu hodnocení má být i sebehodnocení žáka (jako jedna z významných kompetencí, kterou chceme žáka naučit).
- Pro pedagoga je nezbytné, aby k hodnocení a klasifikaci přistupoval:
  - s přiměřenou náročností a pedagogickým taktem,
  - se zřetelem na individuální možnosti a schopnosti každého žáka,
  - s přihlédnutím na doporučení školského poradenského zařízení, lékaře.
- Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci a jejich zákonní zástupci byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání.
- Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení, za první pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis z vysvědčení.
- V případě hodnocení žáků cizinců je brán ohled na jejich případné jazykové nedostatky.
- Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených školským zákonem, za něž může být žák podmíněně vyloučen, nebo vyloučen ze školy, má-li splněnou povinnou školní docházku.

5.1.2 Kritéria pro hodnocení žáků – PrŠ

- Hodnotíme individuální pokrok každého žáka,
- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních schopností a možností žáka,
- schopnost řešit problémové situace odpovídající mentální úrovni žáka,
- schopnost vykonávat různé činnosti, aplikace vědomostí v praxi,

- schopnost samostatné práce a práce ve skupině,
- úroveň komunikačních dovedností odpovídající zdravotnímu stavu žáka.

5.1.3 Sebehodnocení žáků

Cílem sebehodnocení je postupné přebírání zodpovědnosti žáka za vlastní učení a práci. Naším úkolem je, naučit žáka hodnotit své znalosti a dovednosti.

Žák je veden k tomu, aby uměl dokázat odhadnout své možnosti a samostatně se rozhodnout v rámci jeho možností:

- **formou ústního sebehodnocení** (komunikační kruh – co se budu učit a jak jsem to zvládl, vlastní zhodnocení)
- **portfolio** umožňuje vidět práci žáka za určité časové období (sešity, pracovní listy, výrobky, diplomy, fotografie apod.)

5.1.4 Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Při hodnocení přihlíží učitel k úsilí vynaloženému žákem, jeho postojům k učení, snaze žáka a míře jeho postižení.

Podklady pro hodnocení získává vyučující zejména:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (učitel upřednostňuje tu formu zkoušky, která danému žákovi odpovídá s ohledem na jeho možnosti a postižení),
- analýzou výsledků dalších činností žáků,
- konzultacemi s ostatními vyučujícími,
- podle potřeby konzultacemi i s psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

5.1.5 Způsoby hodnocení žáka Praktické školy

Hodnocení žáka během školního roku:

- slovní hodnocení - takové hodnocení, které je pro žáky motivující (pochvaly),
- klasifikace (známky vyjádřené stupnicí 1 – 5) - pokud používáme klasifikaci známkou během vyučování, má to především charakter motivační a je to odměna za dobře vykonanou práci,
- alternativní způsob – hodnocení formou razítek, samolepek (obrázky), vždy po dohodě se zákonnými zástupci.

Hodnocení žáků Praktické školy na vysvědčení:

Výsledky vzdělávání žáka v PrŠ se hodnotí slovně. Hodnocení má vyjádřit míru zvládnutí vědomostí, dovedností a stupně samostatnosti žákovy činnosti v daném ročníku. Hodnocení by mělo být pozitivní a vyjadřovat to, co už žák zvládl.

Žáci jsou hodnoceni podle vzdělávacího programu odpovídajícího jejich mentální úrovni. Učitel hodnotí žáka v jednotlivých předmětech dle níže uvedeného slovního hodnocení, výběrem z daných možností. Chování hodnotí popisem kladných projevů žáka.

Výchovná opatření:

Třídní učitel může po předchozím projednání s ředitelem školy udělit pochvalu. Udělení pochvaly se zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno a zároveň i do třídního výkazu. Pochvaly se udělují zpravidla za: mimořádné aktivity v rámci školy i mimo školu a účast v soutěžích v rámci školy i mimo školu.

Při opakovaném, či zvláště závažném porušení povinností, stanovených školním řádem, může být žákovi dle závažnosti uloženo: napomenutí třídního učitele (za neodůvodněné opakované pozdní příchody a to v počtu více než 10 hodin za pololetí), důtka třídního učitele (za neomluvené hodiny v počtu více jak 20 hodin za pololetí) až důtka ředitele školy (za zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům; za neomluvené hodiny v počtu více jak 50 hodin za pololetí).

Uložení důtky třídního učitele učitel neprodleně oznámí řediteli školy. Důtku ředitele školy lze uložit pouze po projednání v pedagogické radě. Udělení výchovného opatření se zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno a zároveň i do třídního výkazu. V případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených školským zákonem či školním řádem může ředitel školy rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školy. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku. Je třeba brát v úvahu, že žák nemůže odpovídat za jednání, které mu nelze přičítat a rovněž za jednání, které nemohl posoudit či ovlivnit vzhledem ke svému věku a míře rozumové a volní vyspělosti.

Formalizované slovní hodnocení

Jazyková komunikace:

- 1 – komunikuje srozumitelně, dokáže číst, psát
  - verbálně komunikuje selektivně, dokáže číst, psát
- 2 – komunikuje srozumitelně, zvládá základy čtení a psaní
- 3 – komunikuje srozumitelně, základy čtení a psaní zvládá podle svých možností
  - komunikuje, čte i píše pomocí alternativních metod
  - komunikuje pomocí alternativních metod, zvládá základy čtení a psaní
- 4 – snaží se, učivo zvládá podle svých možností
  - zvládá základy komunikace pomocí alternativních metod
- 5 – učivo dosud nezvládá

Matematika:

- 1 – pracuje samostatně
  - pracuje samostatně svým pomalým tempem
- 2 – pracuje s drobnými chybami
- 3 – pracuje převážně s pomocí
- 4 – pracuje s trvalou pomocí
  - snaží se, učivo zvládá podle svých možností
- 5 – učivo dosud nezvládá

Výpočetní technika:

- 1 – základy práce s výpočetní technikou zvládá, pracuje samostatně
- 2 – základy práce s výpočetní technikou zvládá s částečnou dopomocí
- 3 – při práci s výpočetní technikou vyžaduje dopomoc
- 4 – při práci s výpočetní technikou vyžaduje trvalou pomoc
- 5 – práci s výpočetní technikou dosud nezvládá

Občanská výchova:

- 1 – je aktivní, dokáže s informací použít k řešení reálných situací v životě

- 2 – většinou se samostatně dokáže orientovat ve společenské tematice
- 3 – ochotně spolupracuje, s drobnou pomocí si poradí s řešením úkolů
- 4 – je závislý na pomoci při plnění úkolů
  - snaží se, pracuje s pomocí podle svých možností
- 5 – odmítá spolupracovat

Hudebně dramatická výchova:

- 1 – hudbu prožívá, dokáže ji vyjádřit rytmicky, melodicky i pohybem
- 2 – hudbu prožívá, dokáže ji vyjádřit svými výrazovými prostředky
- 3 – vnímá a reaguje na hudbu dle svých možností
  - má rád hudbu, hudební činnosti vyhledává

Výtvarná výchova:

- 1 – spontánně se tvořivě vyjadřuje a experimentuje s výtvarným materiálem
- 2 – svým způsobem výtvarně ztvárňuje danou skutečnost a experimentuje s výtvarným materiálem
- 3 – rád výtvarně tvoří a učí se experimentovat s výtvarným materiálem
- 4 – učí se experimentovat s výtvarným materiálem
- 5 – odmítá spolupracovat

Tělesná výchova:

- 1 – je obratný a snaživý
- 2 – má radost z pohybu
  - má kladný vztah k tělovýchovným aktivitám
- 3 – snaží se, cvičí podle svých možností a schopností
  - je méně obratný, cvičí podle svých možností a schopností
- 4 – při cvičení potřebuje velkou pomoc
- 5 – odmítá spolupracovat

Rodinná výchova:

- 1 – učivo chápe, správně reprodukuje, pracuje zcela samostatně
- 2 – učivu rozumí, na otázky správně odpoví
  - učivu rozumí, dokáže jej použít v reálném životě
- 3 – učivo částečně zvládá, s dopomocí jej umí použít v reálném životě
- 4 – zvládá pouze některé učivo
- 5 – většinu učiva zatím nezvládá

Práce v domácnosti:

- 1 – při přípravě pokrmů i domácích pracích je samostatný a aktivní
- 2 – při přípravě pokrmů i domácích pracích je aktivní, potřebuje však vedení
- 3 – zapojuje se do přípravy pokrmů a nácvičku domácích prací
- 4 – nacvičuje úkony spojené s přípravou pokrmů a domácími pracemi
- 5 – do domácích prací a přípravy pokrmů se nezapojuje

Praktické činnosti a základy ručních prací:

- 1 – je aktivní / snaživý /, pracuje samostatně
  - je snaživý, pracuje však velmi pomalu, ale samostatně
- 2 – je aktivní / snaživý /, pracuje převážně samostatně
- 3 – je méně aktivní / snaživý / a částečně samostatný
  - je snaživý, při práci vyžaduje vedení
- 4 – je málo aktivní a potřebuje pomoc
  - snaží se, pracuje s dopomocí podle svých možností
- 5 – je pasivní a nesamostatný

Ředitel školy může ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnit žáka na žádost zcela nebo zčásti z vyučovacího předmětu; žáka se zdravotním postižením může také uvolnit z provádění určitých činností, popřípadě rozhodnout, že tento žák nebude v některých předmětech hodnocen. V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího praktického lékaře nebo odborného lékaře. Žák není z předmětu, z něhož byl zcela uvolněn, hodnocen.

Závěrečné zkoušky

Vzdělávání se ukončuje závěrečnou zkouškou, dokladem o dosažení stupně vzdělání je vysvědčení o závěrečné zkoušce. Závěrečné zkoušky probíhají podle platných předpisů. Ústní teoretickou i praktickou zkoušku žáci skládají z odborných předmětů: Praktické činnosti a základy ručních prací, Rodinná výchova a Práce v domácnosti. Každý rok je průběh závěrečné zkoušky přizpůsoben individuálním možnostem žáků.

Úspěšným absolvováním praktické školy včetně závěrečných zkoušek žák získává střední vzdělání.

5.2 Autoevaluace školy

Autoevaluaci (vlastní hodnocení) chápeme jako výraz autonomie školy a nástroj sledování důležitých prvků života školy, které slouží k tomu, abychom mohli pružně vstupovat do dějů, ve kterých se objeví problémy a posilovat silné stránky školy.

Sledujeme tyto oblasti:

Cíle	Kritéria	Nástroje	Časové rozvržení
Podmínky vzdělávání			
Posoudit stav podmínek ke vzdělávání a jejich dopad na kvalitu a efektivitu vzdělávání a na život ve škole	Ověřit funkčnost vybavení školy a školní zahrady-zařízení školy	<i>Dotazník</i> (učitelé, rodiče) <i>Rozbor a plány</i> - vedení školy pro projednání: na Školské radě na Pedagogické radě	1 x za 3 roky 1 x ročně 1 x ročně
	Prověřit ekonomické podmínky školy	<i>Rozbor zprávy o hospodaření</i> - provádí vedení školy, ekonomka školy	4 x ročně
Průběh vzdělávání			
Vytvořit takové podmínky, které povedou k dosažení „zdravého klimatu školy“.	Analyzovat pestrost a vhodnost používaných metod výuky a kvalitu odvedené práce jednotlivými učiteli	<i>Rozbor hospitační činnosti za uplynulé období</i> - provádí vedení školy (zástupci)	1 x ročně
	Shrnout a posoudit organizaci školního roku	<i>Seznámení s zařazením doplňkových akcí pořádaných školou a úspěšnost žáků v soutěžích</i> na Pedagogické radě, pracovních poradách pedagogů <i>Shrnutí a popis školního roku</i> ve výroční zprávě	Průběžně 1 x ročně
	Analyzovat všechny okolnosti pro sestavení tříd a rozvrhu hodin	<i>Hospitační činnost</i> - vedení školy <i>Projednání</i> na pracovních schůzkách pedagogů	1 x ročně 1 x ročně
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy (školy, žáků, rodičů a dalších osob)			
Vytvořit takové podmínky, které povedou k co nejlepší podpoře žáků.	Analyzovat podporu, kterou škola poskytuje žákům	<i>Rozbor využití IVP</i> -projednání na Pedagogické radě – třídní učitelé, stanovení postup na další období	2 x ročně

Spokojenost rodičů s prací školy.	Analyzovat vzájemné vztahy a spolupráci mezi školou, rodiči, žáky a dalšími osobami podílejících se na vzdělávání	<i>Projednání</i> na Pedagogické radě <i>Projednání</i> na Školské radě <i>Dotazník pro rodiče</i>	4 x ročně Nejméně 1xročně 1 x za 3 roky
Výsledky vzdělávání žáků			
Posoudit efektivitu vzdělávání a výsledky přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek	Analyzovat výsledky vzdělávání	<i>Rozbor hodnocení žáků a IVP-</i> projednání na Pedagogické radě, stanoven postup na další období	2 x ročně
	Analyzovat výsledky přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek	<i>Rozborem z přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek – vedení školy</i>	1 x ročně
Řízení školy			
Zajistitefektivní chod školy, plnění zásad ŠVP, vytvoření podmínek pro seberealizaci učitelů i žáků.	Analyzovat účinnost řídicího systému	<i>Rozbor zápisů z porad – ústně ředitel školy</i>	4 x ročně
	Analyzovat personální situaci ve škole	<i>Rozbor</i> provede vedení školy - projednání na Pedagogické radě	Nejméně 1xročně
	Analyzovat profesní a odborný rozvoj učitelů	<i>Rozbor a stanovení priorit pro další období - vedení školy</i>	Průběžně
	Analyzovat systém odměňování učitelů	<i>Rozbor mechanismu přidělování osobních ohodnocení, příplatků a odměn – vedení školy, autoevaluační dotazníky pro pracovníky školy</i>	1 x ročně
Úroveň výsledků práce školy			
Posoudit stav úrovně práce školy, s přihlédnutím k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	Zhodnotit úroveň výsledků práce školy	<i>Rozbor</i> provede vedení školy – projednání na Pedagogické radě	1 x ročně

Kritéria pro vyhodnocování výsledků autoevaluace jsou:

1. Výsledky předchozí fáze autoevaluace, která byla věnována dané oblasti.
2. Korelace se zjištěnými očekáváními žáků, jejich zákonných zástupců a pedagogických pracovníků školy v dané oblasti.
3. Korelace s platnými právními normami.

AUTORSKÝ KOLEKTIV ŠVP

Koordinátor tvorby ŠVP: Mgr. Vít Procházková

Kolektiv autorů:

Mgr. Ivana Baierová, PaedDr. Petr Hanák, Ph.D., Mgr. Petra Havránková, Bc. Zdeněk Klíma,
Mgr. Blanka Konopková, Mgr. Martina Rozehnalová.